

petrol-iş

İki aylık dergi ARALIK 2004 SAYI: 12

Kadın

Batman TPAO'dan Kadınlar

Plastaş Direnişi'nden Kadınlar

KESK 2. Kadın Kurultayı Yapıldı

1. Sınıf Çalışmaları Sempozyumu

“Tabuları yıkmak lazım!”

Merhaba

Merhaba değerli okurlar!

Bilmem farkında mısınız, elinizdeki 12. sayı ile ikinci yılımızı arkada bırakıyoruz.

Her şeyin bugünden yarına hızla değiştiği, hayatın bize devamlı yeni gündemler dayattığı Türkiye’de, iki yıl bir kadın dergisi için önemli bir süre, gelenek oluşturmaya doğru hızla ilerliyoruz yani...

Bu sayımızda oldukça yüklü bir dergi ile karşınıza çıkıyoruz. Haberler çoktu, katkılar çoktu, biz yerimizde duramıyorduk...

Sendikamız örgütlenme kampanyası başlattı. Neden örgütlenme, nasıl örgütlenme ve bu süreçte Petrol-İş Kadın’ın, kadınların üzerine görevler neler, bunların hepsini gündem sayfalarımızda bulacaksınız...

Plastaş’ta işten çıkarılan eşlerinin haklarını almak için kadınlar da bir oturma eylemi yaptılar. Eylem sırasında onlarla gittik konuştuk, bu düşündürücü sohbeti umarım siz de beğenirsiniz.

Türkiye Sınıf Araştırmaları Merkezi’ni

(TÜSAM) sizlere daha önceki sayılarımızda tanıtmıştık. Merkez, İstanbul’da I. Sınıf Çalışmaları Sempozyumu’nu gerçekleştirdi. Toplantıda Genel Başkanımız Mustafa Öztaşkın “Yaşanan Sendikal Kriz ve Sendikaların Yenilenme Çabaları” başlıklı bir konuşma yaptı... Sendikalar başta olmak üzere pek çok sivil toplum örgütü temsilcisi, işçi sınıfının değişen yapısını ve yeni bir araya gelme mekanizmalarını tartıştı... Çok verimli bir toplantıydı.

Şubelere yaptığımız ziyaretler devam ediyor... İstanbul’da kar alarmı verildiği günlerde biz Batman’daydık... Hava ve ortam ilkbahar kıvamındaydı... Batman ziyareti çok bereketli geçti, epey haber yaptık. Arkadaşlar sağ olsunlar bizi yıllardır seyahat etmeyi istediğimiz Hasankeyf’e götürdüler... Tavsiye ederim, sular altında kalmadan siz de gidip görün... Bir doğa ve tarih harikası...

KESK’in 2. Kadın Kurultayı vardı... Kurultaydan çalışan kadınlar için önemli kararlar çıktı. Kurultay Avru-

palı kadın sendikacıları da ağırladı... Eğitim-Sen’den arkadaşımız Nilgün Eroğlu Üstün, Petrol-İş Kadın için hepsi ülkelerinde belli yerlere gelmiş kadın sendikacılarla konuştu... Bu öğretici söyleşiyi atlamayın...

İlk sayılarımızda değindiğimiz ev-eksenli çalışan kadınlar Ankara’da ülke konferansı gerçekleştirdiler. Biz de oradaydık... Petrol-İş Kadın’ı anlattık, dinledik, öğrendik...

Bu sayıdan itibaren iki sayfamızı kültür- sanata ayırıyoruz... Aysun Selçuk ve Cemile Bulut katkılarıyla bu sayfaları zenginleştiriyorlar...

Sağlık, mutfak, jinekoloji, hukuk sayfalarımız uzmanlarımızın da desteği ile yolumuzu aydınlatmaya devam ediyor...

Bir dahaki sayımızda artık yeni bir yıla girmiş olacağız. Sizlere şimdiden umut, barış, mutluluk dolu yıllar diliyoruz... Her şey umduğunuz ve istediğiniz gibi olsun.

İÇİNDEKİLER

Örgütlenme İçin Kolları Sıvayalım (3)

SSK’ya Sahip Çıkalım (5)

Plastaş Direnişi’nden Kadınlarla Söyleşi
Eninde Sonunda Emeğimizin Hakkını Alacağız (6)

1. Sınıf Çalışmaları Sempozyumu’ndan İzlenimler
Bir, İki, Üç... Daha Fazla Sempozyum (8)

Ev-Eksenli Çalışan Kadınlar 1. Ülke Konferansı
Ev-Eksenli Kadınlar Yollarını Çizdi (9)

KESK 2. Kadın Kurultayı’ndan
Karar Süreçlerine Kadınlar da Katılmalıdır (10)

Tarihten Kadın Sesleri

Hazırlayan: Yard. Doç. Dr. Serpil Çakır (13)

Batman TPAO Bölge Müdürlüğü’nden Kadınlarla Söyleşi
Tabuları Yıkamak Lazım (14)

Sağlık: Sıfırı Tüketenlere Güç Toplama Kılavuzu (18)

Kadın Emeğini Değerlendirme Vakfı’ndan Nahil Lokanta
Hem Gözünüz Hem Gönlünüz Doysun (20)

Haklarımız

Hazırlayan: Petrol-İş Sendikası Hukuk
Müşaviri Av. Serap Özdemir (21)

Mutfak (22)

İyi Seyirler: Gayri Resmi Bir Hürrem (24)

Başkaldıran Bir Kadın Ressam:

Artemisia Gentileschi (25)

Jinekoloğunuz Diyor ki

Hazırlayan: Dr. Selma Dönmez (26)

Güzellik (27)

Petrol-İş Kadın Dergisi

Türkiye Petrol Kimya Lastik İşçileri Sendikası adına; *Sahibi:* Genel Başkan **Mustafa Öztaşkın**
Yazı İşleri Müdürü: Genel Sekreter **Mustafa Çavdar** *Genel Yayın Müdürü:* Genel Örgütlenme ve Eğitim Sekreteri **İsmet Yiğit**
Koordinatör: **Erhan Kaplan** *Editör:* **Necla Akgökçe** *Tasarım ve Uygulama:* **Selgin Zırhlı**
İdare Yeri: Altunizade Mah. Kuşbakışı Sokağı No: 25 Altunizade 81180 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 474 98 70 Faks: (0216) 474 98 67 *Baskı:* Fesan Ofset Ltd. Şti.
web: www.petrolis.org.tr *e-posta:* petrol@turk.net
Bu dergi sendikamız Basın Yayın Servisi tarafından hazırlanmıştır. (Petrol-İş Dergisi’nin özel ekidir.)

Sendikamız varolduğu sürece varız:

Örgütlenme için kolları sıvayalım

İşçi sınıfı sayı olarak artarken, sendikalı işçi sayısında dünya çapında önemli düşüşler gözlemleniyor. Ülkemiz sendikaları da bu durumdan nasibini alıyorlar. Sendikamız Petrol-İş, kan kaybının önüne geçmek amacıyla bir örgütlenme kampanyası başlattı. Bu süreçte iş yerlerinde, evlerde biz kadınlara önemli görevler düşüyor.

Küreselleşme koşullarında kapitalizm kapsamlı bir yeniden yapılanma sürecine girdi...

Bu, kadın, erkek emeği ile geçinenler açısından özelleştirme, işletmelerde küçülme, işten çıkarmalar anlamına geliyor... Kamu kuruluşları birer ikişer elden çıkarılıyor, buralarda yapılan üretim özel sektöre kaydırılıyor. Onlar da biz akılcıyız deyip, daralmaya gidiyorlar. Pek çok insanı işten atarak, aynı işi daha az kişiyle halletmeye çalışıyorlar. Eskiden dört kişinin yaptığı işi artık bir kişi yapıyor, aldığı ücrette ise herhangi bir değişiklik yok...Yalnızca bu mu? Fabrikalarda, işletmelerde artık eskisi gibi tam gün çalışma neredeyse yok. Tam gün

çalışmanın yerini, geçici işçilik, part-time (yarım zamanlı) çalışma, taşeron işçilik alıyor... Geçici işçilik ve yarım zamanlı çalışma, genel olarak kadınlara bir olanakmış gibi sunuluyor. Toplumda kadının yeri evidir anlayışı hala geçerli olduğu için bu süreçte kadın emeği en kolay vazgeçilen emek olarak görülüyor.

Durumu Petrol-İş Kadın dergisinde yaptığımız söyleşilerden birinde Orhangazi Swedish Match'da geçici işçi olarak çalışan Petrol-İş üyesi Şerife Sever şöyle anlatıyordu: "Bizim fabrikada kadrolu kadın işçi sayısı çok az. Kadın işçilerin büyük bir bölümü geçici olarak çalışıyor. Evlenecekler, hamile kalacaklar, doğum yapacaklar,

önce doğum izni, ardından süt izni diye düşünüyorlar herhalde o nedenle bizi geçici işçi olarak alıyorlar" diyordu... Aynı durumu Düzce BAY-ER'den kadın arkadaşlarımız ise "Evlenene 'bay bay' diyorlar" diye özetliyorlardı...

Yeni çalışma biçimleri

Evet, çalışma biçimlerinin değişmesiyle birlikte işçi sınıfının geleneksel yapısında da köklü değişimler ortaya çıkmaya başladı. Bu oluşuma bağlı olarak sendikal hareketin geleneksel üye tabanı eridi. Dünyada ve ülkemizde sendikaların yaşadığı ağır üye kaybının köklerini, uygulanan sistemli sendikasızlaştırma politikalarının yanı sıra, bu süreçlerde de aramak gerekiyor.

Birçok dünya sendikası yüzde 50'lere varan üye kayıplarına uğradı...

Üye kaybı, sendikaların iş yerlerinde, toplu sözleşme masalarında ve toplumda bir zamanlar var olan etkinliğinin ve gücünün sarsılmasına yol açtı.

Aynı süreçten sendikamız Petrol-İş de etkilendi. 1986 yılında 52 bin üye ile tarihinde en yüksek üye sayısına ulaşan Petrol-İş, 18 yılda bir daha bu rakamı yakalayamadı... Sendikamızın üye kaybetmesinde dünyadaki yaşanan süreçlerin olumsuz etkisi var elbette ama bize ait özgün nedenler de bulunuyor.

Nedir bunlar? Özelleştirme sonucu yaşanan sendikasızlaştırma, kapsam dışının artması gibi nedenlerle yetki kaybetme, işverenin sistematik baskıları sonucu istifa ve işten atılmalar, üyelerin iktidar destekli sendikalara baskı ile geçirilmesi yani sendikal rekabet bunlar arasında sayılabilir...

Sonuç olarak sevgili kadınlar, sendikamızın da üye sayısı azalıyor, örgütümüz güçsüzleşiyor, ya da güçsüzleştiriliyor. İşçi sınıfı gibi emeğinden başka "sermayesi" olmayan kesimler, tek tek koskoca bir sermayedar sınıfına, onun örgütlerine, hükümetlerine, maddi ve kültürel

baskılarına karşı mücadele edemezler... Biz örgütlü olduğumuz zaman, birlikte hareket ettiğimiz zaman ancak bir güç oluşturabiliriz.

Örgütlenme aileden başlar

Petrol-İş de, yeniden toparlanmak, gücünü gözden geçirmek ve arttırmak amacıyla bir örgütlenme kampanyası başlattı...

Bu süreçte sendika üyesi ve üye eşi kadınlara önemli görevler düşüyor... Genel Eğitim ve Örgütlenme Sekreterimiz İsmet Yiğit bu süreçte erkeklerin yapması gerekenleri şöyle özetliyor: "Örgütlenmenin aileden başlaması ge-

rekir. Evdeki eşiniz sendikal bilinçte değilse, sakın olaki ben etrafıma sendikal bilinci yayacağım diye bir şey getirmeyin aklınıza. Eşiniz ve çocuklarınız eğer sendikal örgütlülüğe inanıyorsa, eylemlere, mitinglere beraber katılıyorsanız, insanlara örnek olabiliyorsanız ancak o zaman başarılı olabilirsiniz." Evdeki eşlerin bilinç dönüşümü sendikal mücadeleyi yakından etkileyecektir.

Sendikamız, örgütlenmeyi, kesintisiz bir süreç olarak ele alıyor... Bir iş yerinde sendikasız kadınları ve erkekleri örgütlerken, biz, sendika olarak kendi iç örgütlenmemizi de sağlamlaştıırıp tamamlayacağız.

İş yerlerinde kurulacak örgütlenme komiteleri örgütlenme çalışmalarımızın ana ayaklarından birini oluşturuyor... Çünkü tabanın harekete geçirilmesi kampanyanın ana hedeflerinden biri. Bu taban çalışması sırasında kadın işçilere de önemli görevler düşüyor... Kadınlar daha kolay ilişki kurarlar ve ikna kabiliyetleri yüksektir... Sendikamızın örgütlenme faaliyetlerinde, kadın arkadaşlarımız bu özellikleri ile başarılı çalışmalar yapabilirler.

İşçi eşlerinin ikna edilip, onları sendikal mücadeleye katma konusunda da yine kadın arkadaşlara görev düşüyor. Bu nedenlerle işyerlerinde örgütlenme komitelerinde, kadınların varlığı kadın işçilerin ve ev kadınlarının sendikanın yanına çekilmesi açısından bir avantaj oluşturabilir.

Biz kadın dergisi olarak işyerlerinde, evlerde kadın işçilerle ve üye eşleriyle yaptığımız söyleşilerde önderlik kabiliyeti gelişkin, çok yetenekli kadın arkadaşlarımızın olduğunu gördük. Örgütlenme kampanyamız sırasında kadın örgütçülerin ortaya çıkarılması ve yetiştirilmesi çalışmanın çok daha geniş bir tabana yayılmasını sağlayacaktır... Daha güçlü bir Petrol-İş için kadın ve erkek çalışanlar olarak çabalarımızı ve yeteneklerimizi birleştirelim. Çünkü birlikten kuvvet doğar... Kuvvetli bir sınıfı ise kimse yenemez....

Özelleştirme harekatı sürüyor. Sıra sağlık kurumlarında...

SSK'ya sahip çıkalım!

Yoksulların da yoksulu olan biz kadınlar, sağlık haklarından en az yararlanan kesimiz... Şimdi bu haklarımız da elimizden alınmaya çalışılıyor... SSK hastanelerini özelleştirmeyi hedefleyen zihniyeti protesto edelim.

Geçtiğimiz ay emek cephesinin gündeminde olan en önemli konulardan biri, SSK hastanelerinin Sağlık Bakanlığı'na devrini öngören Sağlık Yasa Tasarısı'ydı. İnsan sağlığını, piyasanın acımasız koşullarına teslim etme hedefli tasarısı, sağlık çalışanlarının, sendikaların, sivil toplum örgütlerinin tepkilerine neden oldu... Sendikamızın da içinde olduğu Emek Platformu Ankara'da 100 bin kişinin katıldığı büyük bir gösteri ile yasayı protesto etti ve hükümeti uyardı. 1 Aralık'ta görüşülmesi planlanan Sağlık Yasa Tasarısı, Meclis Danışma Kurulu'nda CMUK görüşmelerinin uzaması gerekçe gösterilerek askıya alındı. Emekçilerin tepkisinden çekinen hükümetin tasarımı bir süre erteleyeceği bildiriliyor.

Ankara eylemlerinde yerini alan Petrol-İş Sendikası yayınladığı "Özel-

leştirme Harekatı Sürüyor Sıra Sağlık Kurumlarında" isimli broşürle, SSK hastanelerinin devrinin perde arkasını aydınlatıyor... Broşürde sosyal devlette sosyal açık olamayacağı vurgulandıktan sonra, hükümetin sosyal güvenlik sistemini tek bir yapıda birleştirmek yerine, yüzlerce parçaya bölüp özelleştirmeye çalıştığına dikkat çekilerek "SSK'ya PETKİM ve TÜPRAŞ gibi sahip çıkmalıyız" deniyor...

Sosyal devletin son kırıntılarını da tasfiye edip, yoksulları, emeği ile geçinenleri piyasa kurtlarının önüne atmak istiyorlar... Biz Petrol-İş'li kadınlar da "milyonlarca ücretlinin alın terinden kesilen primlerle varolan SSK'nın mülkiyeti bizindir, hükümetin tasarruf yetkisi yoktur" diyor, konuyu takip edeceğimizi bildiriyoruz.

"Kadın ve çocuklar daha fazla mağdur olurlar"

Şükran Doğan / Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) Genel Sekreteri

Ülkemizde nüfusun %30'u sağlık güvencesinden yoksundur. Bu yasaların çıkması halinde "paran kadar sağlık hizmeti" uygulamasına geçilecektir.

Sağlık hizmetinin piyasaya açılması, özelleştirilmesi ve parası olanın sağlık hizmeti alabildiği bir sisteme geçilmesi ise başta kadınlar ve çocuklar olmak üzere işçileri, emekçileri, küçük esnafı, köylüyü, işsiz ve yoksul halkı vuracaktır.

Kayıt dışı çalışmanın yoğun olduğu ülkemizde, bu alanda kadınlar başı çek-

mektedir. Sigortasız, iş güvencesiz çalıştırılan kesimler GSS'dan faydalanmak için primleri kendileri ödemek zorunda kalacaklardır. Bu durumda ise kadınlar ve kız çocukları daha fazla mağdur olacaktır.

Evin geçimini sağlamakla erkeğin yükümlü görüldüğü ve kadın emeğinin zorunlu hallerde ikincil planda tutulduğu bu sistem içinde, kadınların sigorta primlerinin ödenmesi ve sağlık hizmetinden yararlanması daha da güçleşecektir.

Koruyucu sağlık hizmetlerinin paralı hale gelmesi ise gebelikten korunma,

"Sağlıklı yaşam hakkı ortadan kaldırılacak"

"Sağlıkta dönüşüm programı" adı altında sağlık sistemimiz finansman, örgütlenme ve istihdam açısından yeniden yapılandırılmaya çalışılıyor. Genel sağlık sigortası adı altında bireysel vergilendirmeye dayalı finansman modeli ve Sağlık Bakanlığı'nın tüm kamu sağlık kurumlarını yerel idarelere devrederek işletmeye dönüştürmesi ile devlet sağlık alanından bütünüyle çekiliyor ve sosyal devletin son kırıntıları da ortadan kaldırılıyor. Sağlık işkolunda çalışan tüm sağlık emekçilerine de sözleşmeli işçi olarak iş güvencesiz bir çalışma biçimi dayatılıyor.

58 yıldır işçilerin ödediği primlerle oluşturulmuş olan SSK sağlık kurumları da Sağlık Bakanlığı'na devredilerek bu sürecin bir parçası haline getiriliyor.

SSK sağlık kuruluşları işletmeye dönüştürülerek sağlık hizmeti yalnızca parası olanların ulaşabildiği bir hizmet haline gelecektir. Güvencesiz-sigortasız çalışmanın artık giderek esas çalışma biçimi haline almaya başladığı, emeklilik yaşının yükseltildiği, emeklilerin eko-sosyal haklarının daraltıldığı bu ortamda, SSK sağlık kuruluşlarının gaspedilerek, başta daha ağır koşullarda daha düşük ücretlerle çalıştırılan kadın işçiler olmak üzere emekçilerin yaşam ve çalışma koşullarını daha da zorlaştıracak, işçi sağlığı ve iş güvenliği alanında alınması gereken önlemlerden hastalanınca sağlık hizmetine ulaşabilmeye kadar bir bütün olan sağlıklı yaşama hakkını ortadan kaldıracaktır.

Dr. Arzu Çerkezoğlu
İstanbul Tabip Odası
SSK Komisyonu Başkanı

gebe takibi, doğum sonrası çocukların aşılanması, bulaşıcı hastalıklara karşı korunma ve alt yapı hizmetlerinin denetlenmesi sektöre uğrayacağından, ne yazık ki yine kadınlar ve çocuklar öncelikli risk grubunda yer alacaktır.

Eninde sonunda emeğimizin hakkını alacağız

İşten çıkarıldıktan sonra 2 yıldır tazminatlarını alamayan Plastaş işçileri, eş ve çocuklarıyla birlikte bir eylem başlattılar. Eylemde kadınlar başı çekiyor... Çoğu ev kadını olan arkadaşlarımızla direnmeyi, dayanışmayı, kadınlık hallerini konuştuk.

Necla Akgökçe - Selgin Zırrılı

İki yıldır ihbar ve kıdem tazminatlarını alamayan Plastaş işçileri Galatasaray Spor Kulübü Eski Başkanı Faruk Süren'in sahibi olduğu, Gebze-Çayırova'da kurulu Makine Takım Endüstrisi Fabrikası'nın önünde eş ve çocuklarıyla eylem başlattılar. Nerede kadın tabii ki biz oradayız... Gidelim, görelim, anlayalım, anlatalım dedik.

İsminiz? Suzan Altınkaya.

Kaç gündür buradasınız? 15 gün oldu.

Neden buradasınız? Yıllardır çalıştık, tazminatlarımızı alamadık. "İki yıldır bugün vereceğim yarın vereceğim" diye bizi oyalıyor Faruk Süren.

Paramızı almak için buradayız. Sonuna kadar da direnmeyi düşünüyoruz.

Siz Plastaş'da çalışmışsınız, sizi tanıyabilir miyiz? Adım *Serap Sarıca*. Evet, 15 yıl çalıştım. Tazminatımı alamadım... Niye buradayım? 15 yıllık emeğimin karşılığını istiyorum, onun için buradayım. Bir çocuğum var, onu da sağa sola komşulara bırakıyorum

Fatma Gürcan: Ben de aynı durumdayım. 15 gündür buradayım. Emeğimizin karşılığını almak için bekliyoruz ve verilene kadar da gitmeyeceğiz. Kararlıyız.

Birbirinizle aranız nasıl? Çok iyi, çok anlaşıyoruz. Çünkü hepimizin

sorunları ortak. Biz burada çalışıyorduk. Oturan arkadaşlarımızın çoğu bir zamanlar bizimle burada çalışan erkek arkadaşlarımızın eşleri. Onlarla tanıştık, kaynaştık.

Evlisiniz herhalde, çocuğunuz varmı? Evet, iki çocuğum var.

Onları nereye bıraktınız? Ben de komşulara bıraktım. Komşularım sağ olsun ellerinden geldiği kadar bakıyorlar. Günde 8-9 saat buradayız. Çocuklar da biz de perişan olduk.

Ayten Yavuz: Benim eşim Plastaş'da çalışıyordu. Ev kadınıyım eşime destek için buradayım. Biz ondan sadaka, fitre istemiyoruz, hakkımızı istiyoruz. En

küçük çocuğum 2 yaşında; onu bıraktığım kızım ise 12 yaşında...

Çocuğu çocuğa emanet ediyorsunuz yani. Evet, çocuğu çocuğa emanet edip geldim. Duysun, Faruk Süren. Eşimin, çocuklarımın, kendimin hakkını savunmak için geldim.

Songül Kavaklıoğlu: Ben de eşim için buradayım. 13-14 sene çalıştıktan sonra peş parasız sokağa atıldı. Üç çocuğum var, üçü de okula gidiyor. Kiracıyız, kirayı ödeyemiyoruz. Hakkımızı istiyoruz.

Ev kadınısınız, kadınlar sendikal eylemlere katılan kocalarına karşı çıkar diye genel bir kanı vardır. Siz tam tersini yapıyorsunuz... Onlar adına burada eylem yapıyorsunuz?

Birkaç kişi birden: Öyle şey olur mu, biz tabii ki eşlerimizin yanındayız... Onlar yoksa biz varız...

Süheyla Yılmaz: Ben de eşim için geldim. Benim çocuğum yok. Çocukluğun işi daha zor.

Burada zaman nasıl geçiyor? El işi yapıyoruz, muhabbet ediyoruz. Kararlıyız ve eninde sonunda emeğimizin hakkını alacağız.

Sizi tanıyalım teyze. İsmim Şazi-met Kaçar geliminin yerine geldim. Gelinim Plastaş'ta tam 16 sene çalıştı. Hakkımızı istiyoruz..

Gelininiz niye gelmedi? Çocukları okula götürüyor. Ben de onun yerine burada bekliyorum. Gelinimin hakkını istiyorum. 60 yaşındayım. Bu yaşta buradayım. Sonuna kadar oturacağım ama.

Gelin kaynana anlaşılamaz derler, yok mu aranızda çatışma? Oğlumla gelinimle birlikte oturuyorum. O bana bakıyor. Ben onun yetişemediklerine yetişiyorum... Niye anlaşılamayacağız, anlaşıyoruz...

Gülfidan Yaman: Eşim Plastaş'ta 17 yıl çalıştı. Onun hakkı için buradayım. İki çocuğum var. Onların eline harçlık veremiyorum. Geçen gün Süren'in de arabasını salladık, nasıl kork-

tu bir görseniz... Kendi canları kıymetli. Gelsin yine sallayacağız. (Demir kapıyı göstererek) Bağlayacağız bu demire. Arabanın önünde durdum "çiğne geç beni" dedim.

Siz de el işi yapıyorsunuz, düştüğünüz bir şey var mı? Burada yaptıklarımızla bir sergi açmayı düşünüyoruz. Alan olursa da satacağız.

Sizin çocuklarınız var mı? İki çocuğum var, ikisi de liseye gidiyor. Kızım lise ikiye, oğlum lise bire gidiyor.

Buradan gittikten sonra iş gücü yapıyor musunuz evde? Mecbur yapıyoruz. Çoluk çocuk ne yer, ne içer? Çamaşır yıkıyoruz, ortalığı toplayıp süpürüyoruz, yemek pişiriyoruz...

Peki en çok ne yapmak isterdiniz? Ne isteyeceğim? Çoluğumla, çocuğumla para sıkıntısı olmadan yaşamak isterdim...

Emine Yıldız: Ben de eşim için geldim. Eşim Plastaş'da 17 sene çalıştı. Tazminatsız kapının önüne koydular... Yaşı da 45'e geldiği için çok uzun süre iş aramasına rağmen doğru düzgün bir iş bulamadı. Şimdi asgari ücretten güvenlik olarak çalışıyor bir yerde. O işte olduğu için ben geldim. Üç çocuğum var. Kayınvalidem yaşlı ama sağ olsun o ilgileniyor.

Sizin de aranız iyi galiba kayınvalideyle? İyi tabii... Niye kötü olsun. Yaşlı kadın, elinden geleni yapıyor.

Eve gidince iş yapıyor musunuz? Tabii, ister istemez. Çocuklar aç. Önce yemek, sonra bulaşık, ortalığı topluyor-

sun... Her şey kadına bakıyor.

Gülfer Sezgin: Ben de eşim için buradayım. 15 yıl çalıştı Plastaş'ta onun hakkı peşindeyiz. Geliyoruz oturuyor, oturuyor, evimize gidiyoruz. Basın televizyon nerede? Hani kadın programları? Onlar başka şey peşinde. Biz kadın değil miyiz? Bize kimse sahip çıkmıyor. Ama kararlıyız, başımıza bir metre kar da yağsa burada oturacağız. Bizim hakkımız bu. Benim kocam Plastaş'ta senelerce boya, demir tozu yuttu. Ciğerleri çürüdü. İnsan hayatı bu kadar ucuz olabilir mi?

Kaç çocuğunuz var? Üç çocuğum var. Biri 15 yaşında, biri 10 yaşında, biri dört buçuk yaşında.

Komşuya mı bırakıyorsunuz? Evet, komşuya bırakıyorum. Sağ olsun bakıyor da ne zamana kadar bakacak. Duysun Faruk Süren, biz dilenmeye gelmedik onun kapısına, kocamızın hakkını savunuyoruz. Bir metre kar da yağsa ben oturacağım burada. Bakın, ayağıma ayakkabı alamıyorum, terlikle geliyorum.

Sendikadan istediğiniz bir şey var mı? Onlar da bu işin peşini bırakmasınlar... Zaten genel başkanımız neredeyse her gün geliyor. Sendikamız bizim arkamızda. ♀

PLASTAŞ'TA SON DURUM

Eylem, Ramazan ayı içinde işçilerin ve eşlerin karakola götürülmesiyle şekil değiştirdi. Şu anda sürekli eylem yok... Makina Takım Endüstrisi AŞ'nin önüne her gün gidip birkaç saat kalıp evlerine dönüyorlar. Fakat Faruk Süren geri adım atmış gibi. Bir ödeme planı çıkarılmış... Petrol-İş 2 Nolu Şubemiz Faruk Süren'den taahhüt istediler... Kabul edilmedi. Petrol-İş 2 Nolu Şube, hukuki takibi de sürdürüyor. Dava açılacak...

1. Sınıf Çalışmaları Sempozyumu İstanbul'da yapıldı

Bir, iki, üç... daha fazla sempozyum

Türkiye Sınıf Araştırmaları Merkezi'ni (TÜSAM) sizlere daha önceki sayılarımızda tanıtmıştık. Sosyal Araştırmalar Vakfı bünyesinde işçi sınıfının deneyimlerini biriktirmeyi hedefleyen merkez, 16-17 Ekim tarihleri arasında İstanbul'da I. Sınıf Çalışmaları Sempozyumu'nu gerçekleştirdi.

Sıcak, sakın İstanbul Ekimi'nde, Dünya'nın ve Türkiye'nin dört bir yanından gelen bilim insanları, sendikacılar, dernek temsilcileri "İşçi Sınıfının Değişen Yapısı Ve Sınıf Hareketinde Yeni Arayışlar" başlığı altında Tarih Vakfı Darphane Binaları'nda tebliğler sundular, tartıştılar, deneyim aktardılar, görüş alış verişinde bulundular... Sendikamız Petrol-İş sempozyumun ana sponsorları arasındaydı.

Sınıf hareketinde yeni arayışlar Petrol-İş Kadın dergisi olarak bizi ziyadesiyle ilgilendiriyordu... İki gün boyunca oradaydık. Konuşulanlar çok önemliydi. Çünkü kadın ve erkek emekçiler olarak bizim hikayemiz anlatılıyor, küreselleşme koşullarında ortaya çıkan yeni sömürü biçimleri ve buna karşı dünyada, Türkiye'de geliştirilen farklı mücadele pratikleri, siyasetler tartışılıyordu.

Küresel saldırıya küresel çözüm

Birinci günün ilk oturumunda, İşçi Sınıfının Değişen Yapısı ve Yeniden Oluşumu başlığı altında, sınıf ve sınıf analizlerinin tartışılması, işçi sınıfının yapısı ve mücadele pratiklerini belirleyen nesnel koşullar, hizmet üretimi ve işçi sınıfı, Türkiye'deki işçi sınıfı kültü-

rü gibi konular konuşuldu, tartışıldı...

Birinci günün 2. oturumunda sendika başkanımız Mustafa Öztaşkın, Yaşanan Sendikal Kriz ve Sendikaların Yenilenme Çabaları üzerine konuştu. Sendikal örgütlenmede krizi tartıştığımız bir dönemde, sendikalara ve Petrol-İş'e "pozitif ayrımcılık" yaparak bu oturuma biraz daha yakından bakalım. Konuşmasına "Küreselleşme koşullarında kapitalizmin yaşadığı köklü yeniden yapılanma süreçlerinin işçi sınıfının yapısında da değişime yol açtığı, bu değişimin sendikaların örgütsel yapısını, gündemini, çalışma yöntem ve stratejilerini, politikalarını etkilediği" saptamasını yaparak başlayan Mustafa Öztaşkın, sürece hazırlıksız yakalanan sendikaların şimdilerde toparlanarak, küresel saldırıya küresel çözümler üreterek cevap vermeye çalıştıklarını anlattı... Dönemin niteliğine göre uygulanan propaganda biçimlerinin de değişmesi gerekiyordu... Başkanımız Petrol-İş Sendikası'nın başarılı "Özelleştirme Karşısı Kampanyası" örneğini vererek şöyle konuştu: "Biz Amerika'nın Irak'a saldırısı ile başlayan savaşın, 'bir özelleştirme hareketi' olduğu tespitini

yaptık. Bu saptamayı kendi özelleştirme gündemimizle birleştirdik... Özelleştirme karşıtı kampanyamızda hedefimiz kendi işçilerimiz değildi, onlar durumu zaten biliyorlardı... Toplumun diğer kesimlerine özelleştirmelerle gerçekleştirilen, vurgunu, sömürüyü, değer israfını anlattık... Sinemalarda, duyurularla, filmlerle, afişlerle halka ulaştık. Böylece toplumun genelinde bir hassasiyet oluşturmaya çalıştık."

Dünya sınıf hareketinin deneyimlerine ayrılan ikinci günde, Brezilya Topraksız Köylü Hareketi'nden Arjantin İşsizler Hareketi'ne kadar bir dizi yeni mücadele deneyimleri anlatıldı.

İşgücü kadınsallıyor

Vinay Bahl'ın küreselleşme koşullarında Hindistan'da işin kadınsallaşmasını anlatan tebliği, öğreticiydi. Dünya işgücünün yaklaşık yüzde 20'sini sağlayan Güney Asya'da işgücünün yüzde 90'dan fazlasının enformel sektörde yoğunlaştığını vurgulayan Bahl, asgari gelir düzeyinde, korunmasız, düzensiz bu işgücünün, genellikle kadınlardan oluştuğunu anlattı... Yapısal uyum programları kapsamında işin bu biçimde enformelleşmesi ve düzensizleşmesi Hindistan'da kadınlara karşı şiddetin boyutlarını da arttırmış. Sendikalar ise yeni yeni enformel sektörün örgütlenmesi meselesine kafa yormaya başlamışlar...

Sempozyum esnasında bütün gün konuşup tartışan katılımcılar, akşam verilen kokteylde kafalarını boşattılar, eğlendiler, sohbet ettiler...

TÜSAM bu sempozyumla Türkiye'de bir ilke imzasını attı... Umarız, arkası gelir... ♀

Vinay Bahl

Bir varlık vücut buluyor

Ev-eksenli kadınlar yollarını çizdi

26-28 Kasım tarihleri arasında Ankara, Ev-Eksenli Çalışan Kadınlar 1. Ülke Konferansı'na ev sahipliği yaptı. Türkiye'nin çeşitli illerinden gelen 100'ü aşkın kadın, ev-eksenli çalışmayı ve sorunlarını konuştular; çözüm yolları aradılar.

Necle Akgökçe

Soğuk, sulu sepken bir Ankara sonbaharında, Adana'dan, Muğla'dan, İstanbul'dan, Şanlıurfa'dan, Mersin'den gelen ve eve aldıkları işlerle yaşam mücadelesi veren kadınlar, deneyimlerini aktardılar, sorunlarını ve örgütlenme imkanlarını konuştular. Toplantıda Uluslararası Ev-Eksenli Çalışan İşçiler Ağı'ndan (Home-Net), ILO Türkiye'den, İş Müfettişleri Derneği'nden temsilciler vardı. Konferansın örgütleyicisi, Ev Eksenli Çalışan Kadınlar Çalışma Grubu'ydü...

Açılışı Muğla Ev Eksenli Kadınlar Grubu adına Gülsüm Coşkun yaptı. Home-Net'den Jane Tate ev-eksenli çalışmanın yalnızca az gelişmiş ülkelerde değil Batı'da da olduğunu, Kuzey İngiltere'de tekstil ve kağıt işlerinde ev eksenli çalışan pek çok kadın bulunduğunu, her yerde olduğu gibi İngiltere'de de bu emeğin görmezden geldiğini anlattı...

Ev Eksenli Çalışan Kadınlar Grubu adına konuşma yapan Nazik Işık, Ev Eksenli Çalışma

Grubu'nun oluşum sürecini özetledikten sonra, kendilerinin bir destek grubu olduklarını söyleyerek konuşmasını şöyle sürdürdü "Amacımız, ev eksenli çalışmanın örgütlenmesi, açığa çıkması, varlığının vücut bulmasıdır. Türkiye Home-Net'in ortaya çıkmasıyla birlikte biz çikileceğiz, ev eksenli çalışan kadınlar işi ele alacaklar." Daha sonra katılımcılar tek tek kendilerini tanıttılar çalışmalarını anlattılar...

En küçük temsilci

Toplantının yapıldığı geniş salona girdiğimde 10-12 yaşlarında küçük bir kız çocuğu dikkatimi çekmişti, yanındaki annesi olduğunu tahmin ettiğim kadına doğru eğilmiş bir şeyler anlatıyordu... Tahminlerimde yanılmışım. Küçük kızın adı Fatma Kaçmaz'dı, Şanlıurfa'dan gelmişti ve ev-eksenli çalışan çocukları temsilen salonda bulunuyordu. Kilim atölyesinde çalışmaya başlamıştı önce, şimdilerde ise halay mendilleri ve Şakira kemerleri (Şarkıcı Şakira'dan hareketle kemerlere bu ad verilmiş) yapıyordu... Ev eksenli olmanın yaşı yoktu... Bulgaristan Petriç Ev-Eksenli Çalışan Kadınlar Örgütü'nden Rosalina İvanova'nın konuşmasından sonra ev eksenli çalışmanın ulusunun da ol-

madığını anladık... Rosalina Bulgaristan'da son dönemlerde uygulanan ekonomi politikaları neticesinde, Petriç'te de fabrikaların kapatılarak halkın yüzde 90'ının işsiz kaldığını, tarımın bitirildiğini anlattı... İşte tam bu süreçte küresel kapitalizmin sömürü mekanizmaları devreye girer. Yunanistan sınırında olan Petriç'e Yunanistan firmaları gelerek fason iş yaptırmaya başlamışlar... Taşeron şirketler kurulup bunlar evlere iş vermeye koyulmuşlar. Kadınlar ayakkabıların üst kısmını dikiyorlarmış. Her çift başına şehirlerde 25 sent, köylerde ise 15 sent alıyorlarmış ev-eksenli çalışanlar... Çalışanlar bir biçimde Home-Net'ten haberdar olduklarında örgütlenmeye başlamışlar... İlk işleri dayanışarak, köylerdeki ücretin yükselmesini sağlamak olmuş...

Toplantı üç gün sürdü... Organizasyonun katılımcılardan tam not aldığını belirtmeden geçmek büyük haksızlık olur. Sınırlı zamandı tabii, çabuk geçti... Konferans sonunda yayınlanan sonuç bildirisi,

Türkiye'deki ev-eksenli çalışmanın yol haritasını çiziyordu. Kadınlar, 2006 İlkbaharı'nda 2. Ülke Konferansı'nda tekrar buluşmak üzere birbirlerine veda ettiler... ✂

Bizler çalışan kadınlarız

Kadınlar, hazırladıkları sonuç bildirgesinde taleplerini şu biçimde sıraladılar.

*Biz, büyük ve giderek büyüyen bir çalışan kesimiyiz. Ve, bir sosyal tarafız. Kamu ve devlet politikalarının oluşturulmasında sosyal taraf olarak yer almak, taleplerimize karşılık bulmak istiyoruz.

*Bizler çalışan kadınlarız; çalışan olmamıza bağlı iş ve sosyal güvenlik haklarımızı istiyoruz.

*ILO Evde Çalışma Sözleşmesi (No 177) dahilinde, bağımlı nitelikteki ev-eksenli çalışanlar olarak yeni İş Yasası kapsamında. İş mevzuatının ev-eksenli çalışmanın tüm biçimlerini kapsayacak şekilde, işçilik haklarından yararlanmamızı sağlar hale getirilmesini istiyoruz.

*Yerel yönetimlerin ev-eksenli çalışma ve ev-eksenli çalışan kadınların sorunlarının çözüme kavuşturulmasında sorumluluk üstlenmesini ve bu sorumluluğunu birinci sıradaki işleri arasında görüp gerçekleştirmesini istiyoruz. Bu sorumluluklardan ilki istihdam, ikincisi kreş, yaşlı-hasta bakım hizmetleridir ve bu hizmetler ücretsiz ya da çok küçük ücretli ve yaygın şekilde sunulmalıdır.

Karar süreçlerine kadınlar da katılmalıdır

Biri Yunanistan'dan geldi, diğer ikisi İsveç'ten... Üçü de kadın, üçü de sendikacı, üçü de sendikal alanda önemli başarılarla imza atmış... Bizlere ülkelerindeki kadın mücadelesini, bu mücadelede sendikaların oynadıkları rolleri, kadın olmayı, sendikacı olmayı anlattılar...

Nilgün Eroğlu Üstün

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) 2. Kadın Kurultayı, 22-24 Ekim tarihleri arasında Ankara Başkent Öğretmenevi'nde gerçekleştirildi. Toplantıya Türkiye'nin tüm kentlerinden KESK'e bağlı sendikalara üye 300 kadın delegenin yanı sıra yurtiçi ve yurtdışından konuklar da katıldı. Yurtdışından katılan konuklar arasında, Avrupa İşçi Sendikaları Konfederasyonu'ndan (ETUC) Fotini Sianou, İsveç İşçi Sendikaları Konfederasyonu'ndan (LO) Jenny Lindlend ve İsveç Kamu Sendikaları Konfederasyonu'ndan (TCO) Jessica Mann bulunuyorlardı. Üç konukla da Petrol-İş Kadın dergisi adına söyleşiler yaptık.

Sevgili Fotini, öncelikle kadın sorununu nasıl algıladığınızı sorarak başlamak istiyorum.

Bana göre kadın sorunu sınıfları dikey kesen bir sorun. Her sınıftan kadın, sadece kadın olduğu için eziliyor, ikincilleştiriliyor. Üst sınıflardan, eğitilmiş pek çok kadının da eşleri tarafından uygulanan şiddetin kurbanları olduklarına tanıklık ettim. Oldukça varlıklı bir aileyle evli, yine üst sınıftan

bir kadının, kocası onu terkedince, nasıl tek başına ve beş parasız ortada kaldığını gördüm. Yani, kadınlık hem bir sınıf sorunudur, çünkü kadınlar gerçekte alt sınıflara aittir, hem de sınıflar üstü bir sorundur. Bu sorunun çözümü için farklı mücadele yöntemlerine de gereksinim vardır. Özetle, bence, kadın sorunu tüm sınıfları dikey kesen bir sorundur ve böyle ele alınmalıdır.

Türkiye ve Yunanistan'da kadınların konumlarını, kadınların statüsünü iyileştirmede Avrupa Birliği'nin (AB) etkisini de biraz anlatabilir misiniz?

Yunanistan'da da kadınların

durumları pek parlak değildi. Eşit işe eşit ücret, kadınların çalışma yaşamından dışlanması, namus kavramının kadınla özdeşleştirilmesi ve bu nedenle kadın bedeninin kontrol altına alınmak istenmesi, kadınların erkeklerden daha az eğitim alma şansına sahip olmaları gibi ortak sorunlarımız var. AB'ye giriş bu durumu olumlu anlamda etkiledi. AB fonlarından milyonlarca euro (avro) Yunanistan'a ve kadınların eğitimine aktarıldı. Şu anda çok büyük bir proje yürütülüyor Yunanistan'da. Tüm eğitim kurumlarında, toplumsal cinsiyet duyarlılığını artırmaya yönelik bu projenin finansal

kaynağı Avrupa Birliği'nden geliyor.

AB'ye olumlu bakıyorsunuz galiba?

Evet, ben Avrupa Birliği yanlıyım ve Türkiye'nin de yerinin Avrupa Birliği olması gerektiğine inanıyorum.

Peki sendikalarda durum ne?

Sendikalarda, güç ve yetki dengesi bakımından, kadınların güçlenmesi gerekiyor. ETUC'da 10 koltuk kadınlara ait, bu kotayı elde etmek için mücadele ettik ve başardık. Kadınlara yönelik ayrımcılıkla mücadele edebilmek için, iş ve aile hayatının düzenlenmesi, kadınların

karar süreçlerine katılımının sağlanması gerekiyor. Bu amaçla sendikaların, siyasi partilerden bile daha önemli mücadele alanları olduğunu düşünüyorum. Çünkü her siyasi görüşten insanın bulunduğu alanlar, sendikalar.

Kadın sendikacı olmayı, bunun ev ve aile yaşamına etkilerini konuşabilir miyiz?

Otuz yıldır bu mücadele- nin içindeyim. Aslında bir bankada çalışıyordum. Sendika yönetimlerinde görev almaya başladıktan sonra, Yunanistan'daki yasa gereği, aylık ücretimi yine banka ödemeye devam etti ve ben sendikal etkinliklerimi böylece yürüttüm. Ancak, yine yasa gereği, bankanın bana ödemek zorunda olduğu aylık maaşa, diğer çalışanlar gibi düzenli zam yapılmadığı için, ekonomik sıkıntılar yaşamam kaçınılmaz oldu. Bu durum beni mücadelem- den vazgeçirmedi. Eşimi de mücadele sırasında tanıdım. İki çocuğum var; bir kız, bir erkek. Sendikal yaşam nedeniyle devamlı seyahat halinde olmam, çocuklarımla ilişkilerimi etkiledi, sıklıkla vicdan azabı duydum, dünyanın en kötü annesi olduğumu düşündüm. Ancak, ideallerim, geriye eve ve kadın rollerine dönmemi engelledi. Şu anda oğlumla tam olarak değilse bile kızım- la çok güzel bir ilişkim var, diyebilirim.

Son olarak ileriye dönük planla- rınızı anlatabilir misiniz bize?

2005 yılı için sendikamda ETUC temsilcisi olarak seçilmedim. Bu demektir ki, bu, benim son yılım. Ben savaş bölgelerindeki kadınlara yönelik projelerin içinde yer aldım. Şimdi en büyük isteğim Afganistan'da kadınlar için kurduğumuz

evi tamamlamak. Bu projede kızım, en büyük destekçim. Ardından da üyesi olduğum WINPEACE için çalışmaya devam edeceğim. WINPEACE kadınların kurduğu bir barış örgütü. Buradaki çalış- malarımı çok önemsiyorum. WINPEACE toplantıları için belli aralıklarla Türkiye'ye de geliyorum.

Teybimi bu kez İsveç'ten ge- len konuklarımıza uzatıyor; Jessica Mann ve Jenny Lind- lend'e aynı anda sorularımı yöneltiyorum.

Kadınlar açısından İsveç'teki durumu özetleyebilir misiniz lütfen?

Jessica Mann: Bana göre kadın erkek eşitliği aynı zamanda bir demokrasi so- runudur. İsveç, her zaman kadın erkek eşitliği açısından en iyi durumdaki ülke olarak gösterilir ancak, uluslararası araştırmalara göre, Nor- veç'te durum daha iyi, çün- kü orada yönetim ve karar kademelerinde daha fazla kadın bulunuyor. İsveç'te bu anlamda başarılı olduğumuz alanları şöyle sıralayabili- rim: İstihdam, çocuk bakımı, toplumsal cinsiyet eşitliğine ilişkin yasalar, ebeveyn hakları, eğitim ve siyasette temsiliyet.

Jenny Lindlend: Tüm so- runları çözdüğümüzü söyle- mek mümkün değil. Çocuk

bakımı, ev işlerinin kolay- laştırılması, her toplumsal konum ve statüden kadının eğitimi, eşit işe eşit ücret verilmesi gibi konular, gün- demimizi oluşturuyor. Bu arada İsveç'te biz 'annelik hakkı' deyimi yerine artık 'ebeveyn hakkı' deyimini tercih ediyoruz. Böylece çocuk bakımında kullanılan toplam sürenin anne ve baba arasında eşit biçimde payla- şılmasını sağladık.

Jessica Mann: İsveç'te kadınların iş piyasasına ka- tılımının artırmak da diğer bir mücadele alanı. Çünkü ka- dınlar genellikle yarı zaman- lı işleri, çocuk bakımı gibi gerekçelerle, tam zamanlı işlere tercih ediyorlar. Bu da daha az gelir ve iş yerin- de karar mekanizmalarında daha az yer alma anlamına geliyor. Son dönemlerdeki yoğun çalışmalarımız saye- sinde bu oranı yüzde 30'dan yüzde 76'ya yükseltmeyi başardık.

Sendikalar ve siyasi partilerde, parlamentoda durum nasıl?

Jenny Lindled: Her sendi- kada kadın-erkek oranı eşit. Kadınların oranı parlamento- da yüzde 40, hükümette yüz- de 50, belediyelerde yüzde 80'ler civarında. Kongrede, yüzde 40-60 arasında bir kadın temsili söz konusu.

Jessica Mann: 1949'da sen- dikamız tarafından bastırılan

bir broşüründeki şu ifadeler, İsveç'deki başarının ne ka- dar eskiye dayandığının bir göstergesi. Bu broşürde ka- dınlara hitap ediliyor şöyle deniyor: "Sendikaya katıl ve sendikal çalışmalarda aktif rol al, merkezi ve yerel ça- lışmaları izle, mesleki eğitim al, sürekli eğitimi devam ettir, mesleki tercihlerinin önemini fark et, işine ara vermeksizin devam edebil- mek için elinden geleni yap, hakettiğin ücret ve terfileri talep et, eşit işe eşit ücret elde edebilmek için elinden geleni yap." Günümüzde, verilen mücadelelerin sonu- cunda resmi olarak kadın ve erkekler eşit hak, olanak ve görevlere sahipler. Ancak ne yazık ki hala, toplumsal cin- siyet eşitliğinin tüm toplum- da tam olarak sağlandığını söylemek zor.

Jessica Mann: 80'li yıllarda sendikalar kadın ve erkekler arasında eşitliği sağlamaya yönelik bazı taleplerle gün- deme geldiler. Bu talepler- den bazıları şöyleydi: Bir evi geçindirebilmek için çifte gelire gereksinim duyuldu- ğunu kabul eden bir toplum, bütün aileler için çocuk ba- kımı hakkı, kadınlara erkek ara- sında doğum öncesi ve son- rasında ebeveyn izinlerinin eşit biçimde dağılımı, kadın ve erkeklere yönelik gele- neksel olmayan bir eğitim ve kariyer seçeneklerine dönük önlemler, çalışma yaşamında kadınlara yönelik ayrımcılığı durdurmak için artan oranda çaba. Bu talepler ne yazık ki hala geçerli.

Kadınların ev içi emeği açısından kaydedilen gelişmeler?...

Jenny Lindlend: Aile içi iş bölümünü ve çocuk bakım sürelerinin dengeli bir biçimde her iki cins arasında dağı- tılmasını sağlamak üzere sendikaların çabasıyla yasal

düzenlemeler yapıldı. Ol-
dukça yol alınmış olmasına
rağmen hala bu durumun
kadınlar lehine dengelendi-
ğini söyleyemeyiz. Ancak
çocuk bakımının devlet ta-
rafından gerçekleştirilmesi
konusunda önemli aşamalar
kaydedildi.

**"Analık hakkı" yerine "ebeveyn-
lik hakkı" kullanıyoruz dediniz,
bunu biraz açar mısınız?**

Jessica Mann: İsveç'te 'ana-
lık hakkı' yerine 'ebeveyn
hakkı' kavramını kullanmayı
tercih ediyoruz. Ebeveynler
doğum öncesi ve sonrasında
16 ay süreyle izinli sayılıp,
aynı zamanda maaşlarının
yüzde 80'ini alabilme hak-
kına sahipler. Hakkın kulla-
nımı konusunda bir ilerleme
kaydetmiş olsak bile ne yaz-
ık ki bu genellikle anneler
tarafından kullanılıyor. İs-
veç'te ebeveynler çocukları
8 yaşına gelene kadar yarı-
zamanlı çalışma hakkına
sahiptir. Ancak bu olanak
da daha sıklıkla kadınlar ta-
rafından kullanılıyor. Bu da
kadınlara daha az gelir, daha
az kariyer yapma olanağı ve
dolayısıyla daha az emeklilik
ücreti anlamına geliyor. Ay-
rıca İsveç'te iş yasasına göre
işçinin sosyal yardımlardan
tamamen yararlanabilmek i-
çin haftada belli saat kadar
çalışılması gerekiyor. Yarı-
zamanlı çalışan kadınlar bu
sınırın altında kaldıkları için
bu haklardan da tam olarak
yararlanamıyorlar.

Jenny Lindlend: İsveçli er-
keklerin yüzde 84'ü çalışma
yaşamına girmişken, kadın-
ların yüzde 79'u çalışıyor.
Kadınların işe alınmalarını
sağlamak sendikaların ilk
mücadele alanlarıydı. İkinci
adım ise kadınların bu işler-
de sürekli olarak çalışabil-
melerini sağlamaktı. Bunun
çözümü, 'daha iyi eğitim'
olarak belirlendi. 70'li yıl-

larda kadınlar daha az nitelik
gerektiren ve 'kadınsı' diye
tanımlayabileceğimiz işlerde
çalışırlardı. Ancak, şimdi-

**Ancak hala yapılacak çok işimiz var,
hala önemli miktarda kadın, hem ev,
hem de işyerinin yükünü çekiyor, hala
erkekler eviçi sorumlulukları almakta
isteksiz davranıyorlar. Ama umutsuz
değiliz.**

lerde, yaşam boyu eğitim
anlayışı, kadınların eğitim
yaşamlarını da olumlu yönde
etkiledi, günümüzde üni-
versite öğrencilerinin yüzde
60'ı kadın. Ancak üniver-
sitede devam edilen bölüm
tercihlerine bakıldığında
kadınların yine daha düşük
ücret getirecek işleri tercih
ettikleri görülüyor. Ayrıca iş
yaşamında kadınlar açısından
camdan tavanlar hala

söz konusu ve şirketlerin üst
düzey yöneticileri arasında
kadınların oranı yine çok az.
Jessica Mann: Kadınların
erkeklerin alanı olarak gö-
rülen, örneğin bilişim tekno-
lojileri alanında eğitilmeleri
ve nitelikli eleman haline
gelmeleri için sendikalar ol-
dukça çaba harcadı. Ancak,
erkeklerin kadın alanı olarak
bilinen çocuk ve hasta bakı-
mı, öğretmenlik gibi alan-
larda eğitilmeleri ya da bu
alanlara teşvik edilmeleri ko-

nusunda, tersinden bir çaba,
daha az harcanmaktadır.

**İş yerindeki cinsiyet ayrımcılığı-
na yönelik neler yaptınız?**

Jenny Lindlend: İsveç'te
1980'de toplumsal cinsiyet
eşitliğini düzenleyen bir yasa
çıkartıldı. İki kez değişime
uğrayan bu yasanın vurgu-
lanması gereken iki önemli
kısmı var: İş yaşamında
cinsiyet ayrımcılığının en-

gellenmesi ve 9 ya da daha
fazla çalışanın olduğu iş
yerlerinde cinsiyet eşitliği-
nin sağlanmasına yönelik
önlemlerin alınması ve yıllık
planların hazırlanması... Bu
yasa sayesinde, geleneksel
düşüncelerin kadınlar lehine
değiştirdiği görüldü.

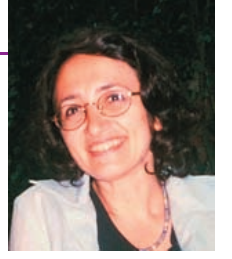
Jessica Mann: Karar me-
kanizmalarında eşit temsili
sağlamak amacıyla sendika-
larımız kota fikrini destek-
lediler. Kota ve diğer pozitif
ayrımcılık uygulamalarının
sonucunda çok olumlu de-
ğişiklikler gözlemlendi. Şu anda,
sendika üyelerimizin yüzde
60'ı kadın, 2003 yılında
yaptığımız kongrede 124
delegenin 53'ü kadın, 71'i
erkekti. Yönetim kurulu-
muz 12 üyeden oluşuyor ve
bunun 8'i kadın. TCO'nun
1994'te ve LO'nun da 2000
yılında ilk kadın başkanları
oldu. Ancak hala yapılacak
çok işimiz var, çünkü hala
eşitlik kadınların lehine ve
onları daha baskın yapacak
bir şey olarak algılanıyor,
hala önemli miktarda kadın,
hem ev, hem de işyerinin yü-
künü çekiyor, hala erkekler
eviçi sorumlulukları almakta
isteksiz davranıyorlar. Ama
umutsuz değiliz. ♀

Petrol-İş Kadın kurultaydaydı

Biz ancak birlikte
olduğumuzda güçlü-
yüz. Kadın erkek tüm
emekçilerin birbiri-
rinden başka güve-
necekleri merci yok.
Petrol-İş Kadın der-
gisi olarak KESK Ka-
dın Kurultayı'nda bir
stand açtık... Anka-
ra'da bulunan şube
yöneticisi erkek arka-
daşlar hemen devre-
ye girip, olayı organi-
ze ettiler... Kurultayın
ilk günü video göste-
risi ile sendikamızı,
tanıttık, sendikal mü-
cadelemizi anlattık,
Petrol-İş Kadın dergi-
si başta olmak üzere
yayınlarımızı sergile-

dik... Dergimize rağ-
bet büyüktü... Abone
olmak isteyenler mi
dersiniz, iki tane alan-
lar mı? 'Ama bu der-
ginin içinde yemek
de var' diyenler de
çıkmadı değil... On-
lara dergimiz içinde
güzellik sayfalarının
da bulunduğu nazire-
siyle cevap verdik...
Büyük salonda ka-
tılımcıların hepsinin
elinde Petrol-İş Ka-
dın'ı görmek gerçekte-
n de övünç veri-
ciydi...

Hazırlayan:
Yard.Doç.Dr. Serpil Çakır
İstanbul Üniversitesi
Siyasal Bilgiler Fak.

Osmanlı'dan bir kadın yazar: FATMA ALİYE

Yaptıklarıyla yolumuzu aydınlatan kadınlar var. Daha önce bu sayfalarda kadın tarihine katkıda bulunan portrelerine kısa kısa yer vermiştik. Onların hayatları biraz daha ayrıntılı bir bakışı hakediyor oysa ki... Serpil Hoca Fatma Aliye Hanım'ın yaşam öyküsünü anlatıyor bu sayımızda...

Fatma Aliye, 29 Ekim 1864'te İstanbul'da Vezneciler semtinde bir konakta dünyaya geldi.

Babası Osmanlı devletinin üst düzey yöneticisi, hukukçu ve tarihçi Ahmet Cevdet Paşa'dır. Babasının valilik görevi nedeniyle çocukluğunda Halep ve Yanya'da bulundu. Herhangi bir okula gitmedi. Zaten o yıllarda ilk okul düzeyindeki mahalle mektepleri dışında kızların gideceği herhangi bir okul yoktu. 13 yaşına dek evde özel eğitim aldı. 1879 yılında 17 yaşındayken Sultan Abdulhamit'in yaverlerinden Kolağası Mehmet Faik Bey'le evlendirildi. Faik Bey, bilgi ve kültür açısından Fatma Aliye'nin hayli gerisindeydi. Hatice, Ayşe, Zübeyde ve İsmet isimli dört kız evladı oldu.

İmza: Bir Hanım

Fransızca'dan çevirdiği George Ohnet'in Volonte adlı romanı 1889'da Meram adıyla yayınlandı. O dönemde edebiyatla uğraşmak kadınlar için pek de hoş karşılanmadığından, çeviriyi "Bir Hanım" imzasıyla yayınladı. Bu çevirinin bir kadın tarafından yapılabileceğine kimse inanmak istemedi. Fatma Aliye, uzun süre kimliğini açığa vurmada, çeşitli makalelerinde imza olarak Mütercime-i Meram adını kullandı. Kendi adını ilk kez 1892 yılında yayınlanan Muhadarat adlı romanda kullandı.

1895-1908 tarihleri arasında 12 yıl boyunca haftada iki kez yayınlanan Hanımlara Mahsus Gazete isimli dergide baş muharrir olarak yazılar yazdı.

Aydın kişiliğiyle dönemindeki kadınlara örnek olduğu gibi, romanlarında tiplettiği kadın kahramanlarıyla ve çeşitli makaleleriyle kadınların dünyasını yansıttı, kadınların sorunlarının çözümüne çareler aradı. Kadınların geçmişlerini, tarihlerini bilmemesini önemli bir sorun alanı olarak gördü. İslam Kadınları Adlı eserini, doğuda da kadınların önemli başarılarla imza attıklarını göstermek için yazdı.

Tekkelere sığan kadınlar

Kitabı için araştırma yaparken elde

ettiği verilerden o ana kadar haberdar olmamak onu oldukça şaşırttı. 13. yüzyılda erkeklerle eğitim veren 100'e yakın kadın profesör vardı. Aynı şekilde kadınlar tekke şeyhesi olabiliyorlardı. Bu tekkeler günümüzdeki kadın sığınaklarına benzer bir işlev görüyorlar, kocası tarafından kovulan, şiddet gören ya da herhangi bir şekilde aciz duruma düşen kadınları karşılık beklemeden barındırıyordu.

Fatma Aliye, 10 Ağustos 1893'te Şikago'daki Dünya Kadın Kütüphaneleri Sergisi'ne kendisi gitmese de, sergide ve kataloğunda biyografi ve eserleriyle yer aldı.

Yazarlığın yanı sıra dernekçilik de yapmıştır. 1897 yılında Yunan harbinde savaşta kimsesiz kalmış ailelere ve gazilere yardım amacıyla, Cemiyet-i İmdadiye adında Osmanlı'daki ilk kadın derneğini kurdu. Hayatının son yıllarında eski ününü kaybetti. Son yıllarını ekonomik sıkıntı ve hastalıklarla mücadele ederek geçirdi. 14 Temmuz 1936'da İstanbul'da öldü. ♀

İlk kız liseleri

Kızların gidebileceği kız lisesi ayarındaki okulların ilki, Kız İdadisi, 1911 yılında İstanbul'da açıldı. Eylül 1913 yılında kız rüşdiyeleri (ortaokul ayarındaki okullar) altı yıllık kız okullarına dönüştürüldü. İstanbul'da, Aksaray'da Redif Paşa Konağı'nda İstanbul Kız Lisesi açıldı. 1915 yılında Bezm-i Alem Valide Sultanisi adını alarak, Aksaray'daki Sultan Mahmut Türbesi yanındaki binaya taşındı. Aynı yıl kız meslek liselerinin ilki olan Kız Sanayi Mektebi İstanbul'da açıldı. Daha sonra İstanbul'daki Kız Liselerinin sayısında artış oldu. Günümüze de gelecek olan sayılı eğitim kurumlarından olan Çamlıca, Erenköy, Kandilli Kız Liseleri Osmanlı döneminde açıldı.

Tabuları yıkma**k** lazım

Karın yolları kapadığı günlerde biz, Batman'daydık... Sendikamızın örgütlü olduğu iki iş yerinde çalışan kadın arkadaşlarla konuştuk... Bu sayımızın konukları, TPAO Batman Bölge Müdürlüğü'ndeki kadın arkadaşlarımız... Akıllarıyla, fikirleriyle, mücadele güçleriyle ufukumuzu açtılar...

Necle Akgökçe - Selgin Zırhlı

Batman'a gitme fikri bir yıldır vardı. Nihayet "şeytanın bacağı kırıldı"... Konuştuk, anlaştık, sözleştik. Batman Şube'den arkadaşlar bizi Diyarbakır'da karşıladılar... Batman'a ilk kez gelmiştik. İkimiz de çok şaşırıldık. Çağdaş bir kent karşıladı bizi... Yeşillendirilmiş yaya yolları, güzel temiz dükkanlar ve sokaklar... TPAO Batman Bölge Müdürlüğü'nde çalışan arkadaşlarla sendika binasında konuştuk... Başkan Nimettullah Bey, TPAO'da 2000 kişinin çalıştığını, bunların 70'inin de kadın olduğunu anlattı. Üç-beş kapsam dışı çalışan dışında herkes sendika üyesiymiş. Petrol-İş Batman Şubesi'nden arkadaşlar bizi iki gün boyunca ağırladılar... Söyleşi sırasında kadın arkadaşların rahat etmesi için ellerinden geleni yaptılar. Biz de çaylar eşliğinde koyu sohbete, ince meselelere daldık...

İşiniz, medeni haliniz, kadın olmaktan ve çalışmaktan memnun musunuz, anlatabilir misiniz biraz?

Rahime Kayra: TPAO'da bilgisayar paket programında, memur olarak çalışıyorum. Açık Öğretim Fakültesi İşletme Bölümü'nü bitirdim. Evliyim, bir çocuk annesiyim. Zor olmasına rağmen çalışmaktan memnunum. Zor, çünkü çift taraflı koşuşturuyorsunuz; işten çıkıp eve gidiyorsunuz; yemek, temizlik, çocuk bitap düşünüyorsunuz.

Eşiniz yardım etmiyor mu?

Zaman zaman yardımcı oluyor... Sobalı evdeyim, sobayı yakıyor. Eve gittiğimde yemek ısıtılmış oluyor. Çocuğun ev ödevine yardım ediyor.

Çalışmanızın eve katkısı ne düzeyde?

Şu anda maddi olarak evi ben geçindiriyorum. Ama ailenin reisi odur.

Neden, o reis?

Bilemiyorum, belki annelerimizden öyle gördük. Ayrıca sorumluluk erkekte olduğu zaman kadın kendini hafif hissediyor.

Sorumluluk derken neyi kastediyorsunuz?

Alışverişi o yapıyor, faturaları ödüyor, evde olan tamir işlerini yapıyor. Bunları o yaptığı zaman ister istemez, benim yüküm de azalıyor.

Eve ilişkin kararları nasıl alıyorsunuz?

Kararları ortak alıyoruz.

O zaman reis yok demektir. Demokrasi var galiba sizin ailede.

Vardır tabii. 21. Asra girdik, demokrasi olsun artık. Bizden öncekiler, annelerimiz çok ezilmiş, biz biraz kırdık sanıyorum bazı şeyleri.

Hülya Turgut: Batman'lıyım. Büro memuru olarak çalışıyorum. Bekarım. Ailemle beraber yaşıyorum. Çalışmak-

tan memnunum. Ekonomik bağımsızlığım var, aileye de katkı sunuyorum. Açık Öğretim Fakültesi Ev İdaresi Bölümü'nü bitirdim.

Kızlar genellikle açık öğretimi tercih ediyor galiba?

Hayır. Batman'da okuyan kız sayısı hayli kabarık, şehri şöyle bir dolaşırsanız, hiçbir ilde rastlanılmayacak kadar çok dersane görürsünüz. Eğitime çok önem veriliyor. Anne babalar kız erkek ayrımı yapmadan tüm çocuklarını okutuyorlar. Kadın olduğum için mutluyum. Ailede de öyle isyan ettirecek kadar bir baskı yok.

İsyan ettirmeyecek düzeydeki baskı nedir?

Normal düzeyde. Tam istediğim gibi hareket edemiyorum, ama bazı alanlarda kendi kararlarımı da uyguluyorum.

Ev işi yapıyor musunuz?

Yapıyorum. Bu konuda evli

arkadaşlardan farkımız yok. Evin en genci olduğum için ev işleri de bana düşüyor.

Hidayet Çalış: Ben de TPAO'da ikmalde, sigorta servisinde çalışıyorum. Bekarım, üç kardeş aynı evde kalıyoruz. Marşıyım. Çalışmaktan çok çok memnunum. Paramı da genellikle kendim harcıyorum.

Ev işlerini kim yapıyor?

Üç kardeşiz. Bir erkek kardeşim, bir ablam, bir de kız kardeşim var. Ev işlerini birlikte yapıyoruz.

Erkek kardeşiniz iş yapıyor mu?

Bazen... Canı istediği zaman. Ama genellikle biz yapıyoruz.

'Paşa yetiştirmeyin', baksana üç kızmışsınız...

Vallahi paşa, kesinlikle öyle.

İnci Şahin: TPAO'da Yapı Başmühendisliği'nde 25 yıllık işçiyim. Aynı zamanda sendikacılık yapıyorum, şu anda yönetim kurulu üyesiyim. Öğretmen lisesi mezunuyum.

Bildiğim kadarıyla Petrol-İş Sendikası'nda tek kadın yönetim kurulu üyesisiniz, bu noktaya gelene kadar neler yaşadınız?

Uzun süre temsilcilik, delegelik yaptım, sonra da yönetim kurulu üyeliğine seçildim. Bayağı mücadele ettim...

Nasıl seçildiniz?

Seçilmem kolay oldu. Erkek arkadaşlarımın büyük bir bölümü beni destekledi. Ama bir kısmı da tepkiliydi. Biz nasıl bir kadının arkasına takılıp gideriz, o bize nasıl öncülük yapabilir, diye karşı çıkıyorlardı. İş yerinde ani bir sorun çıktı, 'bir kadın mı gidip bizim meselemizi halledecek, kadını kim dinler amirler ona inanırlar mı?' diye düşünüyorlardı.

Yönetici olarak bir kadının hesaba katılmayacağını düşünüyorlardı yani?

Öyle düşünüyorlardı ama şimdi en

çok beni dinliyorlar. Sendikanın gözdesi de benim artık. Yıllık izinliyim ama günümün yarısını burada geçiriyorum. Ağır iş tabii. Elim bulaşıklıydı buraya gelirken... Bir yandan da akşama neler pişirileceğini tasarladım. Dört çocuk annesiyim. Bir taraftan eve, çocuklara yetismeye çalışıyorum, iş yerinde sorunların üstesinden gelmeye çalışıyorum, sendikada çalışıyorum. Çok yoğunum. Kadın arkadaşlar da sağ olsunlar hiç

Rahime Kayra

mı peki?

(Gülerek) Veriyorlar. Bir miktar onlara veriyor, geri kalanını kendime bırakıyorum. Rahatım yani.

Evde ev işi yapıyor musunuz?

Bana genel olarak iş düşmüyor. Yengem bizimle birlikte kalıyor, kız kardeşim de evde oturduğu için onlar ikisi yapıyorlar genellikle işleri.

Çalışmaktan memnun musunuz?

“Bir taraftan eve, çocuklara yetismeye çalışıyorum, iş yerinde sorunların üstesinden gelmeye çalışıyorum, sendikada yönetici olarak çalışıyorum.”

destek olmuyorlar.

Olmuyorlar mı?

Evet, ne yazık ki öyle...

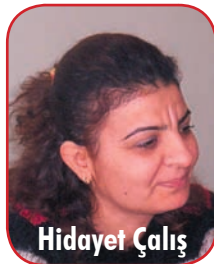
Eşiniz destek oluyor mu?

En büyük destek ondan geliyor. O da Petrol-İş üyesi ve kadın dergilerini de alıp düzenli bir biçimde servisine dağıtıyormuş.

Eşiniz ev işi yapar mı?

Beceremez. Tek çocuk olduğu için 'el bebek, gül bebek' büyümüş. O nedenle ev işlerini bilmiyor. Becerse yapar, beceremiyor. Çocukların eğitimleriyle, sorunlarıyla yakından ilgilidir.

Sultan Tunç: Ben, dokuz yıldır TPAO'da memur olarak çalışıyorum. Bekarım. Şu anda ailemle yaşıyorum.

Hidayet Çalış

Kazandığınızı kolaylıkla harcayabiliyor musunuz?

Hayır, aldığım ücreti aileme veriyorum.

Size harçlık veriyorlar

Evet, şu anda bekar olduğum için memnunum, evlenince ne olacak bilmiyorum.

Ona göre eş seçersiniz artık.

Evet, İnci ablayla aynı yerde çalışıyoruz. Bana "iyi biri olursa seni vereceğim, olmazsa vermem" diyor.

İnci Hanım, işyerinde kadın arkadaşlarla aranız nasıl, özel sorunlarınızı anlatıyorlar mı?

Tabii iş yerinde analarına anlatmadıklarını bana anlatıyorlar. Bazen karı kocaları bile barıştırıyor.

Böyle birinin olması iyi. Daha önceki söyleşilerimizde de gördük. Kadınlar regl sancıları için ağrı kesici istiyorlar mesela, erkek temsilcilere anlatamıyorlar derlerini...

Bir kadın: Bizde de oluyor... Benim öyle deneyimim var. Çok kötü sancım vardı. Temsilcimize gittim, "Midem ağrıyor" dedim. Tuttu bana mide hapi verdi... "Yok yok, mideme o hap iyi gelmiyor,

şunu ver, dedim" (Hep birlikte gülüşmeler)

Siz kendinizi tanıtır mısınız?

Ben, **Havva Benice**. Memur olarak çalışıyorum. Eğitim Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu mezunuyum. Şu anda Açık Öğretim Fakültesi'nin Kamu Yönetimi Bölümü'nde okuyorum. Vizite kağıtları bizden geçtiği için işçilerle bire bir ilişki içindeyim. Erkeklerle bire bir ilişkide olduğum için, bir kadın olarak sorunlar yaşıyorum.

Ne tür sorunlar?

Çok bağırıp çağırıyorlar. Sanıyorum, genç ve kadın olduğum için bunu daha rahatlıkla yapıyorlar. Oysa onlara çok yardımcı oluyorum her şeyi izah ediyorum. 10 yıldır çalışıyorum ve çalışmaktan memnunum.

Dışarıda erkeklerle ilişkilerde rahat mısınız, sorun oluyor mu bazı durumlar?

Ortama bağlı. Yeri gelince rahatız. Yeri gelince sakınıyor, geri çekiliyoruz.

İnci: Batman'da kadınlar dışarıda da rahatlar... Mitinglere, festivallere, eğlencelere, toplantılara en önde katılıyorlar. Aktif bir kadın kitlesi var. Erkekler arka sahalarda yer alır, kadınlar daha öndedir.

Hülya Turgut

Hülya: Bence kadınlar sosyal açıdan aktif olamıyorlar. Mesela ben çevre derneğine üyeyim ve yönetimindeyim. İş yerinde "çevre derneğine gidiyorum" dediğimde, alaya alınıyorum. "Git daha önemli şeylerle uğraş" deniliyor. Canım ben de sağlıklı çevre içinde yaşamak için mücadele veriyor olabilirim. Bana göre kadın, kendi kişisel tercihleri üzerinden aktif olamıyor. Erkeklerin de kafasında "kadının yeri evi" şeklinde bir anlayış var. İhtiyaçtan dolayı kadınların

çalışmasına izin veriyorlar ama erkekler dışarıda kadını pek görmek istemiyor. Kadın ileri bir adım attığı zaman, görünmez bir duvara çarpıyor...

Tekrar sendikayla ilişkilere dönelim, İnci hanım kadın arkadaşlarımızın sendikayla arası kötü dediniz, sizce bu neden böyle?

İnci: Evet, kadınların sendikayla arası çok iyi değil. Kadınların çoğu “ben A’yı sevmiyorum gitmem, ben B’yı sevmiyorum gitmem” diyor. Sendika kişilere ait değil ki... Kimsenin babasının malı değil burası.

Hülya: Ben, sendikayla sürüşmem olduğu için, bazı insanlarla anlaşamadığım için gelmemezlik yapmıyorum. Yoruluyorum. İşte çalışıyor, sonra evde çalışıyorum... Zor geliyor.

İnci: Ama yine garantiniz yok, atılabilirsiniz.

Rahime: Evet, ama galiba o bilinç gelişmemiş. “İşim bitti tamam eve döneyim” diyorum... İşten çıkarıldıktan sonra biraz daha bilinçlendik. İnsanlar sendikayı siyasi bir kuruluş olarak alıyorlar ve çekiniyorlar. Oysa sendika işçilerin ekonomik ve sosyal haklarını savunan bir kuruluş, çekinmeye gerek yok. Sendikayı ihmal ediyoruz ama bir yandan da özlüyoruz.

Neler yapılabilir sendikaya kadınları katmak için?

Rahime: Farklı organizasyonlar yapılabilir. Eğitim, çocuk bakımı, sağlık alanında paneller yapılabilir. Ayrıca tiyatro ve sinema gibi bir şeyler olsa katılım çok olur.

Hep birlikte: Olur olur, biz oynamayı severiz.

İnci: Şu sıralarda pek eğlenecek halimiz de yok. Bazı arkadaşlarımız işe kavuştu ama pek çok arkadaşımız hala dışarıda, aç susuzlar.

O süreci biraz anlatabilir misiniz?
Geçtiğimiz yıl, 31 Aralık’ta

tatile girdik, 2 Ocak’ta işbaşı yaptığımızda işverenin her yere kağıtlar astığını gördük... 700 kişinin çıkışı verilmişti. Kağıtlarda çıkışı verilenlerin hemen işyerini terk etmesi talimatı vardı. Arkadaşlar, taşerona bağlı çalışıyorlardı. Sendika yönetimi hemen toplandı, karar aldı. “Burası kimsenin babasının çiftliği değildir, burası bizimdir, hiç kimse işyerini terk etmesin” denildi. Herkes oturdu. Dört ay hiç ücret almadan işyerini terk etmeyen arkadaşlarımız oldu. Direndik...

Şimdiki durum ne?

Arkadaşlarımızın çoğu işe alındı. Ama yüzde 15’i alınmadı. İşe alınanlar 11 ay sözleşmeli olarak işe alındılar. Yine aynı sorunla karşı karşıya kalacağız, eylemler yine kapıda esasında.

Son olarak şunu sormak istiyoruz, içinde yaşadığımız toplumdan memnun musunuz, nasıl bir toplumda yaşamak istersiniz?

Hülya: Kimseye hesap vermeden yaşamak isterdim. Toplumsal baskı nedeniyle pek çok konuda geri çekiliyorum. Kendimi asla yaşayamıyorum. Bir süre sonra kimsenin sana baskı yapmasına gerek kalmıyor, sen kendi kendinin özgürlüğünü kısıtlıyorsun. Toplumda kadın olduğum göz önüne alınmadan yetenekle-

rim üzerinden değerlendirilmek isterim.

Havva: Evet, ben de katılıyorum. Bir insanla konuşurken “Bunu yapmayayım, şunu etmeyeyim” diye her zaman kendimize bir sınır koyuyoruz. Kıyafet, hal, hareket her şeye dikkat etmek zorundayız... Aksi takdirde “bu kız kötü” diyebilirler. İstedğim gibi giyinip, “laf olur söz olur” diye düşünmeden istediğim kişiyle konuşup kendimi baskı altına almadan yaşamak isterim...

İnci: Ama şimdi eskisi kadar baskı yok. Kadınlar, makyaj yapıyor, pantolon giyiyor, kafeye, sinemaya, tiyatroya gidebiliyor.

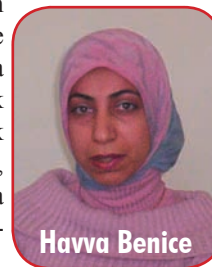
Nasıl oldu bu peki; kadınlar sayesinde mi?

Kesinlikle kadınların mücadelesi sonucunda oldu. Bazı konularda erkekleri dinlemedik. Bazı tabuları sen yıkacaksın. “Kadın evde otursun, çocuk baksın, yemek pişirsin...” bu durum, her erkeğin işine gelir. Biz burada bu anlayışı biraz yıktık.

Hülya: Herkes için geçerli değil. Ben bile bir erkeğin yanında fikrimi tam olarak söyleyemiyorum, çok bilmiş görüneceğim, diye erkeğin yanında rahat konuşamıyorum.

İnci Şahin

Havva Benice

İnci: Konuşmamız lazım... Kimse bizi asıp kesmez...

Hülya: Kesmiyorlar ama etiket yapıyorlar. İmajın sarsılıyor... Ondan sonra da kimse seni hesaba katmıyor. Erkekler kadın bilgili olup onları aştuğunda rahatsız oluyorlar. Benim mesleğim ve kazancım ondan daha iyi diye erkek rahatsız olmamalı. Bunun için de erkeğin kendini dönüştürmesi lazım. Benden ziyade onun değişmesi lazım. Ben kadını, kadın olmaktan memnunum ve benim de haklarım var, diyebilmeli kadınlar. Anneysem ben, erkek çocuğunu paylaşımcı yetiştirmeliyim. Erkek okur okumaz ama ben kızların mutlaka okuması gerektiğine inanıyorum.

Rahime: Burada kendi topraklarımda yaşamaktan memnunum. Ama insanların daha anlayışlı daha bilinçli olmasını isterdim. Biz erkekleri değiştireceğiz... Toplum baskısı nedeniyle böyle olduklarını düşünüyorum... Kısa süre önce Almanya’daydım. Orada yaşayan erkeklerimizi gözlemledim, buradakiler gibi değildi. Akrobasi olan bir erkek “üç çocuğumuz var, eşim hepsine birden bakamaz” diye işten çıkmış. Aynı gelenekten yetişmiş iki erkek, farklı bir toplumda başka türlü davranabiliyor.

Siz çok az konuştunuz dinliyorsunuz öyle... Anlatın, nasıl bir toplumda yaşamak istediniz, evleneceğiniz erkeğin nasıl olmasını istediniz?

Hidayet Çalış: Ben bekarım. Tanıştığım erkeğe şart koşarım. Hayat müşterektir. Her konuda bana yardım etmesi lazım.

İşlerinin yapılması için evlenenler var.

Hidayet: Evet, çamaşır, bulaşık makinesi alacağına evleniyorlar. Ondan sonra, kadın, çamaşır, bulaşık yıkıyor, yemek

de pişiriyor... Bir de çocuk doğuruyorlar... Ben esasında kendi adıma pek baskı görmüyorum. Aileden baskı yok... Çevre dedikodusundan da ben pek etkilenmem. Takmam. Kim ne derse desin. Üç kardeşiz. Ablamla iletişimimiz iyi. Erkek kardeşim ise karışmaz pek. Erkek arkadaşım varsa var. Bu benim hakkım. Ben de sevmek isterim. Ben seviyorum, topluma ne? Nihayetinde insanız ve benim de duygularım var.

İnci: Nasıl bir toplumda yaşamak isterim? Esasında ben hayatımdan memnunum. Doğru yaşadığıma inanıyorum, çocuklarıma da o doğruları aşılamaya çalışıyorum.

Ayıplar, günahlarla dolu bir toplumda yaşamak istemiyorum. Biri bana elbisenin rengi kötü diyecek ve ben onu giymeyeceğim. Ben o elbisenin bana yakıştığını biliyorsam, giyerim, bu benim doğrudur, kendi doğrularım üzerinden yaşamak isterim. Başkalarının doğruları üzerinden değil.

Çok okudum, çok merak ettim, çok çabaladım. Kadının da bir insan olduğunu, kadının da hakları olduğunu, ikinci, üçüncü sınıf olmadığını gördüm ve herkese anlattım... Artık kimse, bana bu kadın yanlış yapıyor diyemez. “Kadın sussun, yemek pişirsin, çocuk doğursun” anlayışı Doğu’da, Batı’da her yerde var. Ben Batman’da eski tabuların yıkıldığını düşünüyorum.

Sessizce oturuyorsunuz, biraz da siz anlatın, nasıl bir toplum istiyorsunuz?

Sultan: Ben kadınların hepsinin özgür olmasını istiyorum. Genç kızlarımız okutulsun, kadınlar rahatlıkla istedikleri işte çalışabilsinler. Kendini yetiştirsinler, kendi istedikleriyle evlenebilsinler... Dokuz yıldır çalışıyorum, 11 yıl da

Sultan Tunç

okudum. Ailemden baskı görmedim. Bana güveniyorlar. Buraya gelirken, aileme “toplantı var, ben toplantıya gideceğim” dedim. “Tamam” dediler. Ben Batman kadınlarının artık çok rahat olduklarını düşünüyorum.

Petrol-İş Kadın dergisi üzerinden sendikaya iletmek istediğiniz bir şeyler var mı?

İnci: Evet, kreş isteğimiz var. Kadın eğitime daha fazla önem versinler. Bir uzman gelsin, onunla sağlık üzerine, çocuklarımız üzerine, haklarımız üzerine konuşalım. Kadınlara da bir şeyler iletmek

mak kadınlara neler getiriyor? Bu konularda da seminerler verilebilir.

Söyleşiyi bitirmiştik ki kapı açıldı ve içeriye küçük bir kız çocuğu ile birlikte güleç yüzlü bir kadın girdi... “Geç kaldım” dedi “olsun”, dedik... O, İnci Hanım’ın ‘işe geri alınmayan yüzde 15’lik grup’ dediği insanlar arasında yer alıyordu. Hikayesi biraz farklıydı, bu farklı hikaye üzerinden soruları yönelttik.

İsminiz, işiniz, evliliğiniz çocuklarınız, bize kendinizi anlatın biraz?

Ben **Bedia Kılıç**... İşten çıkarıldım, şu anda işsizim, evde oturuyorum, eşim çalışmıyor, kiradayım, dört çocukla zar zor geçiniyorum, ne yapayım?

“Toplumsal baskı nedeniyle pek çok konuda geri çekiliyorum. Bir süre sonra kimsenin sana baskı yapmasına gerek kalmıyor, sen kendi kendinin özgürlüğünü kısıtlamaya başlıyorsun.”

istiyorum. Devamlı kurtarıcı aramasınlar... Birbirimize destek olursak, kazanırız....

Havva: Biz sendika içinde birbirimize kapasitelerimizi de aktarabiliriz. Ben ilk çocuk eğitiminin gerekli olduğunu düşünüyorum. Siyasetten de korkmamalıyız. Bilgi ve tecrübelerimizi birbirimize aktarmalıyız.

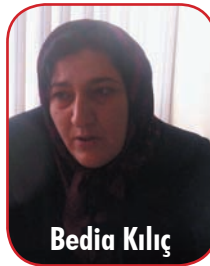
Hülya: Medeni Kanun’da kadınlarla ilgili pek çok değişiklikler oldu. Biz bunların hiçbirini bilmiyoruz. Kadın ruh sağlığının da önemli olduğunu düşünüyorum. Psikolojik danışmanlık yapacak kişiler olmalı sendikada.

Ayrıca ben bir kadın olarak sendikal haklarımı da bilmiyorum. Sendikal ol-

Arada da buraya, sendikaya geliyorum. 13 yıl hizmetim var, çok büyük haksızlıklar yaptılar. Çocuklara bir kalem alacak gücüm bile yok... Ne diyeyim, kafam karıştı... Bu konulara gelince kafam karışıyor. Anlatmaya kalksam yirmi kaset yetmez bana.

Anlatın o zaman, ne iş yapıyor-dunuz?

Temizlik yapıyordum. Çıkardılar, sendika çok uğraştı ama sendikayı da aşılıyor durum... 15 senelik hizmetim var, primler ödenmediği için 13 senelik görünüyorum... Uğraşıyoruz. Yıl başına kadar bekleyeceğiz. Sendika çok uğraştı, tam 550 kişi işe tekrar alındı... Bu büyük bir şey. Örgütlü olmak iyi...

Bedia Kılıç

Çocuklar küçük mü?

En büyük oğlum 12 yaşında, en küçüğü 5 yaşında...

Siz çalışmıyorsunuz, eşiniz çalışmıyor, hiç gelirinizi yok, nasıl geçiniyorsunuz?

Borç alıyoruz... Geçim çok zor. Bunun dışında işsiz koca ile uğraşmak da çok zor.

Ne yapıyor?

Bağırıyor, çağırıyor, zor... Şimdi ben bağırıyorum, ama günü geldiğinde dayak da yedim...

Hem çalıştınız, hem eve baktınız, üstelik de dayak yediniz?

Evet, küstük, barıştık. Bugüne kadar geldik...

Siz çalışıyordunuz, ona da bakı-yordunuz...

Evet, kocam oturuyordu... O beyefendidir, evin ağasıdır. O çalışmaz. Hayatımda bir kere ben de kocamı dövmüşüm. O da çok kötü vurduğu için, ben de çaktım. Artık yeter dedim... Hem evde hem işte işkence gördüm... Ne kitaplara ne kasetlere sığar.

Şu anda dayak var mı?

Yok, artık benim aklım başıma geldi. Şimdi biraz başkaldırıyoruz ama yine de fazla değil... Çok iyi dayandım... Kalk bir şey de sen yap, sobayı yak, değil mi? Yatıyor sırtüstü, bana “Çay getir keçe” diyor. O da bir şans işte... Çoğu zaman çantamı alıp ya buraya geliyorum, ya bir arkadaşımagidiyorum, idare ediyoruz işte. Çocuk var arada, o insanı bağ-lıyor.

Çalışmayı seviyor muydunuz peki?

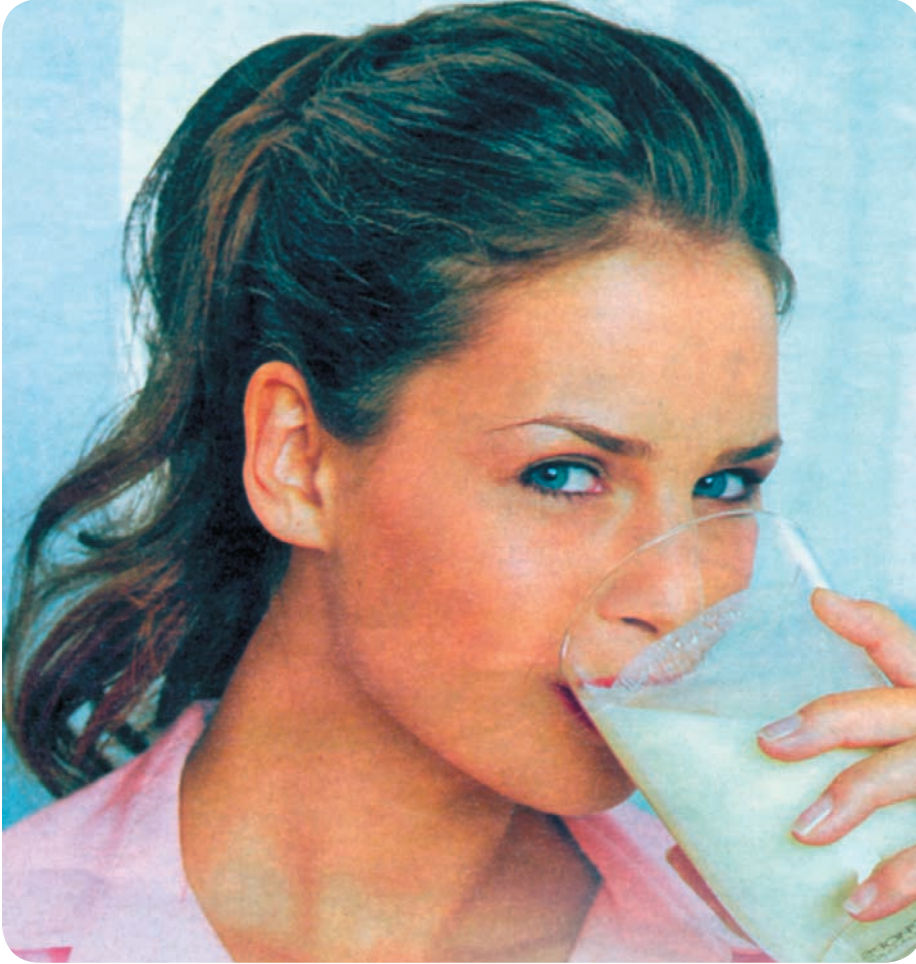
Evet, ben severek çalışıyordum. Şu anda da iş arıyorum. Bir yerde iş bulsam asgari ücretten de olsa hemen başlarım.

Nasıl bir toplumda yaşamak isterdiniz?

Koca baskısı olmadan, dedikodusuz bir toplumda yaşamak isterdim. ✕

Sıfırı tüketenlere güç toplama kılavuzu

Depresyonda değilsiniz ama enerjiniz sıfır... Toparlanmak için hareket gerekiyor ve elinizi kaldıracak haliniz yok. B vitamini takviyesi ile haftaya başlayın ve önerilerimizi harfiyen uygulayın. Siz kazançlı, biz haklı çıkalım...

Dünyada sağlıklı olmaktan daha büyük bir nimet var mı? Ama çoğumuz bu nimetin farkında değiliz. Her şeyin yolunda gittiği zamanlarda genellikle ne beslenmemize ne de beden sağlığınıza önem veriyoruz... Ancak vücudumuz isyan edip sorun çıkarmaya başladığında tedbir almak aklımıza geliyor.

Yaşam tarzınız ve işiniz sizi bitkin düşürmüş, elinizi, kolunuzu kaldıracak haliniz yok... Yapacağınız şey basit; yaşam tarzınızı, beslenme alışkanlıklarınızı değiştireceksiniz... Aksi halde sağlığınıza tümünden kaybedebilirsiniz.

Fakat, altı aydan uzun bir süredir

kronik yorgunluktan şikayetçiyseniz, o zaman bir doktora görünmeniz daha doğru olur.

İşte davranış rehberi...

Haftaya B vitamini içeren besinler yiyerek başlayın. Çünkü B vitaminleri enerji için son derece gerekli vitaminlerdir. Peki bu vitaminleri hangi besinlerden alacaksınız? Ton balığı, somon, kılıçbalığı, tavuk, fasulye, mısır, arpa ve esmer buğday gibi kepekli gıdalar B vitaminleri açısından zengindir. Bunun dışında, B vitamini takviyesi de işe yarayabilir.

Enerjinizi artırmak için düzenli uyu-

manız şart. Bu nedenle, akşam yemeğinde, patates, makarna, pilav ya da ekmek gibi besinler tüketin. Bunlar nişasta içerdiğinden, vücutta açığa çıkmaları daha yavaş olur, bu durum uyumanızı kolaylaştırır. Ayrıca her gün aynı saatte yatıp kalkmaya çalışın. Bu, vücudunuza enerji vererek onu düzene sokar.

Tatlılardan uzak durun

Öğlenleri evden ya da işten çıkıp kısa yürüyüşler yapın ve bunu alışkanlık haline getirin. Gün ışığı, enerji seviyelerini kontrol eden hormonlar üzerinde doğrudan etkiye sahiptir.

Akşam sekizden sonra daha az alkol almaya bakın. Alkolü parçalayan karaciğer enzimlerinin en etkili olduğu saatler, akşamın erken saatleridir. Bu saatlerden sonra içilen alkol kendinizi tembel ve yorgun hissetmenize sebep olabilir.

Bisküvi, kek ve tatlı gibi besinlerden uzak durun. Bu ürünlerde bulunan bol miktardaki şeker, kan şekeri seviyenizin birden zıplamasına neden olur. Ancak yükseldiği gibi çabuk da düşer. Pankreasınız da buna karşılık olarak yüksek dozda insülin salgılar. Kendinizi iyice bitkin hissetmeye başlarsınız.

Diyetinize C vitamini, magnezyum, demir ve çinko dahil edin. Çünkü bunlar bol enerji verir. Turunçgiller, biber, patates, brokoli ve kivide bol miktarda C vitamini bulunur. Yumurtanın sarısı çinko açısından zengindir. Tahıllar ve mercimekse bol miktarda demir içerir. Yeşil sebzelerde de magnezyum vardır.

Ayrıca uykuyu fazla kaçırmayın. Araştırmalar, fazla uykunun kişinin kendisini daha yorgun ve uykulu hissetmesine yol açtığını gösteriyor. Bu nedenle kalkın ve egzersiz yapın. Bu belki zor gelir ama, sonunda kendinizi ne kadar enerjik ve iyi hissedeceğinizi düşünün ve harekete geçin.

Protein alarak zayıflayın...

Et, balık, fındık, yumurta en çok protein içeren besinlerdir. Fakat bu besinler protein açısından zengin oldukları kadar çabuk kilo almayı da sağlar. Hem protein alıp, hem de kilo almayı minimuma indirmek istiyorsanız dikkat etmeniz gerekenler var.

İnce kesilmiş kırmızı eti yağsız teflonda pişirin.

Kıyma ile yemek yaparken; içerisine fasulye veya sebze ekleyin. Böylece hem yemeğinizin daha doyurucu

olmasını sağlar hem de daha az kalori almış olursunuz.

Yediğiniz haftalık kırmızı et miktarını minimuma indirin. Sosis, salam veya hamburger köftesi gibi çok yağ içeren etleri tercih etmeyin.

Her türlü eti, haşlama yöntemi ile pişirmeyi tercih edin. Suyu ile de yemeğinize sos yapın.

Tavuk veya hindi derisi ayrılarak yenmelidir. Bir porsiyonluk tavuk veya piliçten alınan kalorinin yüzde 60'ı derisinde bulunur. Yine

kanat ve but kısımlarını daha az yemeğe çalışın.

Haftada bir kez mutlaka balık yiyin. Balığı yağsız teflon tavada veya sadece domates sosu ile fırında pişirin. Balık kalp sağlığını

açısından olmazsa olmaz bir besindir.

Her türlü peynir protein içerir. Bu nedenle az kalorili peynirler seçerek kilonuza dikkat edebilirsiniz.

Vejetaryenseniz en güçlü proteini fındıktan alabilirsiniz, fakat çok fazla kalori içerdiği için, haftada 15 adetten fazla yememenizi öneririz.

Yumurtayı haşlayarak pişirin. Fasulye veya pırasa gibi çok protein içeren sebzeleri seçin. Bu sebzeleri makarna ile birlikte yerseniz daha az kalori almış olursunuz.

Aktüel Sağlık

Ameliyatsız miyom tedavisi

Miyomlar kadınlarda çok sık görülen iyi huylu rahim tümörleridir. Artık onlardan narkozsuz ve ameliyatsız kurtulmak mümkün. Berlin'de uygulanmaya başlanan yüksek enerjili ultrason tekniği ile miyomlar yok ediliyor. Bunun için ultrason, miyomun olduğu bölge göz önünde bulundurularak karnın üstüne yerleştiriliyor. 80 dereceye varan sıcaklıkta miyomun çözülmesi sağlanıyor. İşlem iki, üç saat sürüyor....

Akdeniz diyeti romatizmayı engelliyor

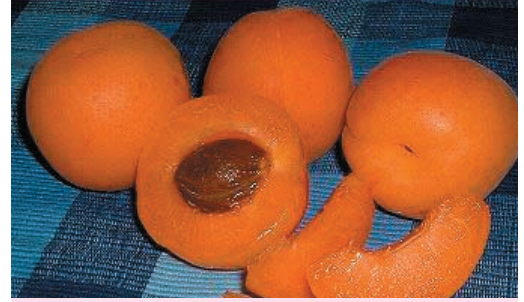
Hayvansal yağlardan uzak bitkisel yağlarla dost, sebze ve meyve ağırlıklı beslenme, yani Akdeniz diyeti, romatizmal şikayetleri yatıştırıyor. İsveç'te Umea Üniversitesi'nde eklem romatizması şikayeti olan hastalara, altı hafta boyunca Akdeniz diyeti uygulandı. Bu süre sonunda hastaların şikayetlerinde belirgin bir biçimde azalma gözlemlendi. 12 haftalık bir süre sonunda ise romatizmal iltihap değerleri başlangıç değerlerine düştü...

Kök hücreden karaciğer

İngiltere'deki Hammersmith Hastanesi ve Kraliyet Koleji'ne menşup araştırmacılar, beş yıl içinde hastaların kendi kök hücrelerinden yeni karaciğer geliştireceklerini açıkladılar.

Bunun organ nakli için bekleyen hastaları rahatlatacak bir gelişme olacağını müjdeleyen bilim insanları, kök hücrenin hastanın vücuduna yerleştirilerek organın vücut içinde geliştirileceğini belirttiler. Yöntemle ilgili ilk deneme gelecek yıl başlayacak.

Aklınızda bulunsun...

KANSIZLIĞA KAYISI

Kansızlık pek çok kadının ortak sorunudur... Kayısının bu konuda harikalar yarattığını biliyor musunuz?

Kayısı, A, B, C vitaminleri, protein, bol miktarda şeker ve madensel tuzlar içeren bir meyvedir. İştah açar, kan yapar, bedensel ve ruhsal yorgunlukları alır. Kayısının faydaları bunlarla sınırlı değildir, sinirleri güçlendirir, uyku verir, kabızlığa iyi gelir (aç karnına kuru, taze ya da kompostosu, reçeli, hoşafı), cilt güzelliği için birebirdir.

Beş, altı kayısının çekirdeği dövülüp suyu içilirse, bu bağırsak kurtlarını öldürür. Fakat, karaciğer rahatsızlığı olanların kayısı yememeleri gerekir. Ayrıca mide rahatsızlığı olanlar ve fazla mide asidi salgılayanlar ham kayısı yememeli, olgun kayısıları tercih etmelidir.

Küçük not: Yanınızda daima bir iki tane kuru kayısı bulundurun, kan şekeriniz düştüğünde bunu yiyin. Hem çikolata, pasta vb. yememiş, hem de sayısız faydalarından yararlanmış olursunuz.

Hem gözünüz hem gönlünüz doysun

Aysun Selçuk

Beyoğlu'nun ara sokaklarında ilginç bir buluşma yeri keşfettik: Nahıl Lokanta. Nahıl, Kadın Emekini Değerlendirme Vakfı İktisadi İşletmesi. İçeriye ilk defa girdiğinizde bir kafe görünümünde olan Nahıl'da bin bir çeşit el yapımı ürün ve giysi sergileniyor. Bu ilginç girişimi daha iyi anlayabilmek için Nahıl'a emek verenlerle konuştuk.

Nahıl Lokantayı açma fikri nasıl gelişti?

Semra Sepet (Nahıl İşletme Sorumlusu): Nahıl'a depremden sonra geliştirdiğimiz bir projenin devamı diyebiliriz. Deprem bölgesinde kadın atölyelerimiz vardı. Amacımız, bu bölgedeki kadınların ürettiklerini, sergilemek ve satmaktır. Üreten kadının en büyük derdi ise pazarlayamamaktır. Nahıl, bu amaçla kuruldu. Kadınlar hem işlerini görsün, hem de otursun, çaylarını içsin, yemeklerini yesin diye düşündük. Çok amaçlı bir buluşma yeri oldu Nahıl.

Nahıl'da neler satışa sunuluyor?

Reçel, tarhana, çeşitli otlar, sabunlar, yağlar, takılar, süs eşyaları, bebekler... Bunların hemen hepsi kadınlarımız tarafından en doğal haliyle

hazırlanıyor. Ayrıca ikinci el eşyaları da satışa sunuyoruz.

Girişte kocaman, yılbaşı ağacı gibi bir ağaç var. Bir anlamı var mı?

O buraya adını veren Nahıl ağacı. Nahıl eski Türkler'de ve Osmanlılar'da yardımlaşmayı ve bereketi ifade eden, simge bir ağaçtır. İlk zamanlarda hurma ağacından yapılmış. Üzerine balmumundan meyve ve hayvan figürleri konularak şölen ve düğünlerde kullanılmış. Sonra, Osmanlılar'da daha büyük Nahıllar yapılmış. Anadolu'da düğün, sünnet ve benzeri günlerde halen kullanılıyor.

İkinci el eşya Türkiye'de rağbet görüyor mu?

Semra Sepet: İkinci el eşya satmaya başlarken tedirgin olmuş, kimse almaz diye düşünmüştük. Ama hiç öyle olmadığını gördük. Fiyatlar bir iki milyondan 70-80 milyona kadar değişebiliyor. Gece kıyafetleri, takılar, ayakkabılar, ev eşyaları... Gelip görmek lazım.

(Nahıl'ın aşçısı Ömür Hanım da yanımızda. Buranın lezzetli yemeklerini o yapıyor.)

Nahıl'la tanışmanız nasıl oldu?

Ömür Ercan: Yurt dışında meslek lisesi yemek bölümünde eğitim aldım. Çocuklar büyüyünce arkadaşlarımla açtıkları bu lokantada çalışmaya başladım.

Yemek yaparken nelere dikkat ediyorsunuz?

Temizliğe çok önem veriyorum.

Her şey doğal. Yemeklerde sıvı yağ kullanıyoruz. Kızartma yapmıyor, kırmızı et kullanmıyoruz. Taze baharat ve otlar mutfagımızın "olmazsa olmazları" diyebilirim.

Nahıl'da yemek seçeneklerimiz neler?

Yemeklerimiz daha çok yöresel ve bakliyat ağırlıklı. Çok beğenilen sebze salatalarımız var. Ayrıca kek ve tatlı çeşitlerimiz de mevcut. Yemek fiyatlarının piyasanın altında olduğunu söyleyebilirim.

Nahıl'da özel davet vermeniz veya evinizde vereceğiniz davette konuklarınıza Nahıl'ın lezzetli yemeklerinden tattırmanız mümkün. Emeki geçen herkese teşekkürler.

ADRES:

İstiklal Cad. Bekar Sok.
No: 17 Beyoğlu 80030
Tel: 0 212 251 90 85

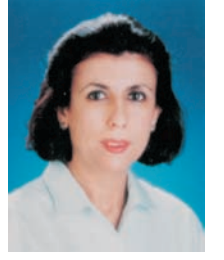
Sizler için Maraş Çorbası

Nahıl'ın en beğenilen yemeklerini sorduk Ömür Hanım'a: "Maraş Çorbası, pırasalı cevizli börek, havuçlu-cevizli kek" diye yanıtladı. Petrol-İş Kadın okurları için Maraş Çorbası tarifi aldık... Yiyelim güzelleşelim, değil mi?

Maraş Çorbası'nın malzemeleri: Nohut, buğday, kırmızı mercimek, pazı, soğan, sarımsak, kırmızı biber ve nane... Bunları yapmak istediğiniz çorba miktarına göre siz ayarlayabilirsiniz.

Yapılışı: Bir gece önceden nohutu haşlıyorsunuz. Soğanı az sıvı yağda kavurup, üzerine su ekliyorsunuz. Soğanlı suya temizlenip yıkanmış buğdayı, kırmızı mercimeği ilave ediyorsunuz. Daha sonra haşladığınız nohutu da ekleyip karışımı sulu boza kıvamına gelinceye kadar kaynatıyorsunuz. İstek üzerine et suyu da ilave edebilirsiniz. En sonunda da sarımsakları doğrayıp pazıyla birlikte içine atıyorsunuz. Servis yaparken, üstüne yağda kızdırdığınız kırmızı biber ve naneyi katarak süsleyebilirsiniz.

Sağlıklı yaşama hakkımıza sahip çıkalım

AV. SERAP ÖZDEMİR
Petrol-İş Sendikası
Hukuk Müşaviri

Ülkemizde son yirmi yıldır uygulanan ekonomik politikalarla en temel hak olan “sağlıklı yaşama hakkı” ortadan kaldırılıyor. Anayasamıza göre, devletin temel görevleri arasında yer alan sağlık hizmetleri özelleştirilemez.

Sosyal güvenlik sistemini değiştirmek, mevcut kurumları ve uygulamayı ortadan kaldırmak ve sosyal güvenlik hizmetlerini kamu hizmeti olmaktan çıkararak özelleştirmek amacıyla, Kamu Kurum ve Kuruluşlarına Ait Sağlık Birimlerinin Sağlık Bakanlığı'na Devredilmesine Dair Kanun Tasarısı hazırlanarak TBMM'ye gönderildi.

Bu yasa tasarısının gerekçesinde; Anayasa'nın 56. maddesinde sağlık kuruluşlarının tek elden planlanarak hizmet sunulması öngörülüyor. Sağlık hizmetlerinin tek elden yürütülmesi halinde kaynakların daha etkin ve verimli kullanılmasının sağlanacağı, kaynak israfının önleneyeceği ve uygulama birliği sağlanacağı belirtiliyor. Ama Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanlığı, yüksek mahkemeler, Türk Silahlı Kuvvetleri, üniversiteler, mahalli idareler ve mazbut vakıflara ait sağlık birimleri ve Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'ne ait sporcu eğitim ve sağlık merkezlerinin hariç tutulması sağlık kuruluşlarının yine tek elden planlanmayacağı anlamına geliyor. Kaldı ki Anayasa'nın 56. maddesinde, gerekçe de söz edilen tarzda bir görev de Sağlık Bakanlığı'na verilmiyor.

Ayrıca Cumhurbaşkanı tarafından veto edilen Kamu Yönetimi Temel Kanunu'na göre Sağlık Bakanlığı sağlık hizmeti sunmaktan çekileceği için sağlık kuruluşları il özel idarelerine ve belediyelere devredileceğinden tek elden planlama söz konusu olamayacaktır. Tasarının sadece SSK hastanelerine yönelik olduğu görülüyor ve bu tasarının

yasalaşması halinde, SSK'na ait bütün sağlık kuruluşları Sağlık Bakanlığı'na devredilecek.

Sağlık hizmetleri özelleştirilmek isteniyor

1946 yılında kurulan Sosyal Sigortalar Kurumu, Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabi olan sigortalıların sosyal güvenliklerini sağlamak üzere; kamu tüzel kişiliğine haiz, idari ve mali özerkliğe sahip, özel hukuk hükümlerine tabi bir kurumdur. Bu kurum işçiler ve işçiler adına işverenlerin ödedikleri primlerle finanse edilir.

SSK sağlık kuruluşlarının Sağlık Bakanlığına ve daha sonra da il özel idarelerine ve belediyelere devri ile sağlık hizmetleri paralı hale gelecek.

Anayasa'da; kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlama

görevinin devlete ait olduğu, herkesin, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu, herkesin, dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep ve benzeri sebeplerle ayırım gözetilmeksizin kanun önünde eşit olduğu, hiçbir kişiye, aileye, zümreye veya sınıfa imtiyaz tanınamayacağı vurgulanır. Devlet organlarının ve idare makamlarının ise bütün işlemlerinde kanun önünde eşitlik ilkesine uygun olarak hareket etmek zorunda olduğu, açıkça belirtilir.

Ülkemizde son yirmi yıldır uygulanmakta olan ekonomik politikalarla en temel hak olan “sağlıklı yaşama hakkı” ortadan kaldırılıyor. Anayasamıza göre, devletin görevleri arasında yer alan sağlık hizmetleri özelleştirilemez. ✕

(Fotoğraf: KSSGM Arşivi)

Haydi erkekler mutfaka!

Bugüne dek verdiğimiz tariflerden de anlaşılacağı gibi, mutfak köşemizde mümkün olduğunca pratik, hazırlaması kolay yemeklere yer vermeye çalışıyoruz. Tariflere ilişkin aldığımız güzel tepkiler de bunun göstergesi. Ancak bizi daha da sevindiren şey, erkek okurlardan aldığımız olumlu tepkiler ve öneriler oldu. Bu da bize köşemizin sadece kadınlar değil erkekler tarafından da ilgiyle takip edildiğini gösteriyor. Bundan sonra da aynı ilginin devam etmesi dileklerimizle “haydi erkekler mutfaka” diyoruz...

FIRINDA BROKOLİLİ MANTAR

Malzemeler

250 gr un / 6 adet yumurta / 120 gr margarin / 500 gr brokoli / 2 adet soğan / 250 gr mantar / 2 yemek kaşığı sıvı yağ / 350 ml süt / tuz, karabiber

Yapılışı

1 adet yumurta, un, tuz, margarin ve 2 yemek kaşığı soğuk suyu iyice karıştırın, yoğurarak hamur haline getirin. Hazırladığınız hamuru folyoya sarıp 1 saat kadar buzdolabında bekletin. Brokoliyi küçük parçalara ayırın. Tuzlu suda 4 dakika haşlayın. İkiye böldüğünüz mantarları ve iri doğranmış soğanları bir tava-da kızartın. Sebzelerin tümünü karıştırıp soğumalarını bekleyin. Yaklaşık 30 cm çapında açtığınız hamuru yağlanmış 25 cm'lik bir tepsiye yerleştirin. Hamurun taşan kenarlarını tepsiye yapıştırın. Sebze karışımını hamurun üzerine dağıtın. Başka bir kapta 5 yumurtayı, sütü, karabiber ve tuzu çırparak bu karışımı da sebzelerin üzerine boşaltın. Önceden ısıtılmış fırında 200 derecede 45 dakika pişirin. Afiyetle yiyin.

HAVUÇLU PATATES ÇORBASI

Malzemeler

400 gr havuç / 250 gr patates / 150 ml krema / bir tutam kekik / 750 ml su / küçük hindistancevizi / 2 dilim tam buğday ekmeği / 1 diş sarımsak / 2 yemek kaşığı sıvı yağ / tuz, karabiber

Yapılışı

Havuç ve patatesleri soyup yıkadıktan sonra küçük küpler halinde doğrayın. 2 yemek kaşığı sıvı yağda hafifçe öldürdükten sonra kekik ekleyin. Suyu ve kremayı ekleyerek yaklaşık 20 dakika kaynatın. Daha sonra tuz, karabiber ve öğütülmüş hindistan cevizini ekleyin. Tam buğday ekmeğini küçük küplere bölün. Ekmekleri ezdiğiniz sarımsakla karıştırın, hafif yağda kızartarak çorbaya ekleyin. Çorbayı dilediğiniz baharatları kullanarak servis yapabilirsiniz. Afiyet olsun.

ÇAY SAATİ

ELMALI TART

Malzemeler

Hamuru için: 10 çorba kaşığı un / 1 adet yumurta / 2 çorba kaşığı pudra şekeri / 3 çorba kaşığı margarin / 1 paket vanilya / 1 tutam tuz.

İçi için: 500 gr. ekşi elma / 100 gr. pudra şekeri / 2 çorba kaşığı tarçın / 1 çorba kaşığı tereyağ

Yapılışı

Unu bir kaba koyun, ortasına yumurtayı, yağı, şekeri ve tuzu ilave edip yoğurun. 10 dakika kadar dinlendirip hamuru açın. Yağlanmış fırın kabında 1-2 dakika süreyle pişirin. Elmaları soyup dilimleyin. Hamurun üzerine bu dilimlenmiş elmaları dizin. Üzerine pudra şekeri ve tarçın serpin. Üzerine margarin parçacıklarını koyun, önceden ısıtılmış fırına verip yaklaşık 25 dakika pişirin.

BESLENME

KADINLAR İÇİN EN GEREKLİ 5 VİTAMİN

İnsan hayatında önemli yer tutan vitaminler arasında bazıları kadın sağlığı için daha büyük öneme sahip. Özellikle beş tanesi, her gün düzenli olarak tüketildiğinde sağlık ve güzellik sorunlarıyla başa çıkmak daha kolay olacak.

Kalbimizin dostu B vitamini: Hücre yapısını güçlendirir, kemiklerdeki kan hücrelerinin oluşumuna yardım eder. Taze salata, ıspanak, buğdayda bol miktarda bulunur. B6 ve B12 olarak bilinen vitaminler kan dolaşımında ve kalp rahatsızlıklarının en aza indirilmesinde oldukça etkilidir.

Koruyucumuz C vitamini: Hücre yapısını, organları serbest radikallere karşı korur. Vücutta demirin kullanımını artırır, kemikleri güçlendirir, yağın yakılmasını hızlandırır. Özellikle sigara içenlerin bu vitamini normalden yüzde 40 fazla tüketmesi gerekir. Kuşburnu, brokoli, kırmızı ve sarı biber, turunçgiller, kivi ve lahanalar çeşitlerinde bol miktarda bulunur. Her gün düzenli

olarak taze sebze ve meyve tüketenler günlük vitamin ihtiyacını (100 mg) rahatlıkla karşılayabilirler. Sigara içenler, gebe kadınlar en az 150 mg C vitaminine ihtiyaç duyarlar.

Güzellik vitamini Biotin: Biotin, hücre gelişimini destekler. Cilt, saç ve tırnak yapısı için önemlidir. Ayrıca besinlerdeki enerjinin kullanımını düzenleyici özelliği vardır. Bağırsakların sağlıklı olması, Biotinden yararlanma derecesini etkiler. Yumurta sarısı, süt, ıspanak, mantar ve çeşitli sebze, tahıllarda bol miktarda Biotin bulunur. Genç, yaşlı, yetişkin, çocuk, gebe fark etmez, tüm kadınların günlük 30-60 mikrogram Biotin'e ihtiyacı vardır.

Anti-Oksidan E Vitamini: Bu vitamin türü, vücutta yağda çözülen en önemli antioksidandır. Bu nedenle tüm hücre zarlarında mevcuttur. Işığa, havaya ve ısıya karşı dayanıksızdır, bu nedenle E vitamini içeren besinler pişirildiğinde büyük oranda kayba uğrar. Bitkisel yağlarda, kuruyemişlerde bol miktarda bulunur. Yetişkin kadınların günde 12-15 mg E vitamini tüketmesi tavsiye edilir.

Kemiklerimizin dostu D Vitamini: Kemik ve diş yapısını koruyucu özelliği bulunan D vitamini vücutta kalsiyum etkisini artırır. Ayrıca kan dolaşımını düzenleyici etkisi de vardır. Balıkta ve diğer deniz ürünlerinde çok bulunur.

Harika sebze brokoli ve bizim SSK'mız

Bayramı da geride bıraktık. Evin en büyüğü olduğumdan bayram günleri benim için tam anlamıyla "bayram" oluyor... Kızım, oğlum, torunlar, kardeşlerim, kardeşlerimin çocukları, komşular, komşuların gelinleri, sağ olsunlar beni atlamıyorlar. Bir grup giderken, başka bir grup kapıdan içeri giriyor... Herkes başka bir hava getiriyor, bu "ne günler görmüş, nelere tanıklık etmiş" evin salonuna... Sevilme, sayılmak güzel şey de yaş ilerledikçe yoruluyor insan... Gerçi, kızlar, gelinler arı gibiler maşallah bana iş filan yaptırmıyorlar. Ama bazen farklı konuşmalara, farklı yaşamlara tanık olmak bile yoruyor insanı inanır. Neyse, bunlar tatlı yorgunluklar diyelim geçelim... Erkek kardeşimin gelini Göztepe SSK

Hastanesi'nde hemşire çoğu kez onun yardımı ile kanımı veriyor, kan değerlerimi ölçtürüyor, kontrollerimi yaptırıyorum. "Hala durumlar berbat, SSK'yı devretmeyi düşünüyorlar." dedi gelin... Yani olacak iş mi, bizim primlerimizle kurulup, ayakta duran hastaneleri bizlere sormadan, kendilerine bağlayacaklar demek... Ama işçiler henüz ölmedi. Gelin

Cemile Teyze'nin
MUTFAĞINDAN

hanım kızım da öyle düşünüyor. Onların sendikası, diğer işçi sendikaları ve hekim örgütleri birlikte eylem yapmaya karar vermişler... Valla ben de bu romatizmalı bacaklarımla, yüksek tansiyonumla en önde yürürüm...

Güçlü bağışıklık sistemi

Gelelim konumuza... Bayram tatilinde erkek torun bendeydi... İlk gün öyle hay huy içinde geçti... Ama daha önce de söylemiştim... Bu çocuk hiç sebze yemiyor... Pardon tek bir sebze yiyiyor; brokoli... Başlangıçta adını bile söyleyemiyordum. Ama şimdi onun sayesinde ben de bu sebzeye alıştım... Yani bir alıştım pir alıştım... Bu

brokoli kızlarım mucizevi bir sebze. A, C, E ve Karotin vitaminleri bakımından çok zenginmiş. Bitkinin önemli özelliklerinden biri bağışıklık sistemini güçlendirmesi, diğeri ise antibiyotik özelliğe sahip olmasıymış. Biliyorsunuz güçlü bir bağışıklık sistemi, enfeksiyonlara karşı daha güçlü vücut anlamına geliyor. Kısmi bağışıklık sisteminin güçlendirilmesinde sayısız yarar var. Brokolinin hormon dengesini sağladığı ve erkeklerin prostat rahatsızlıklarına da iyi geldiği söyleniyor... Artık her yerde bulunan bu şifa kaynağı bitkiyi kış aylarında evinizden eksik etmeyin... Benden söylemesi kızlarım...

Gayri resmi bir Hürrem

Resmi tarihlerde Osmanlı sarayının hırslı, iktidar için çocuğunu gözden çıkaran sultanı olarak geçen Hürrem Sultan'ın bir cariyeye ve kadın olarak hikayesini merak ediyorsanız, Şehir Tiyatroları'ndaki "Gayri Resmi Hürrem" oyununa gidin.

Aysun Selçuk

Eskiden evlerin duvarlarını süsleyen halılar vardı. Bizim evde hala bir tane bulunuyor. Kumaşlar, minderlerle süslü odada kahve ve bütün içen bir sürü cariyenin resmedildiği bir halı bu. Bak-tıkları kahve fallarında veya içtikleri tütünün dumanında özgürleşen, yüz ifadeleri birbirinden farklı kadınlar. Kindar, tutkulu, bir kedi kadar sokulgan, soğuk, hırslı, anaç, dürüst veya içten pazarlıklı bir sürü cariyeye. Oysa ki tarih kadınları aynı potaya sokar.

Tarih milyarlarca kadından tek bir vücut, tek bir beyin, tek bir ruhmuş gibi bahseder. Tarihçi çok az kadını bahsetmeye değer bulur. Ta ki milyarlarca suskun cariyeden biri o sis perdesini, kadınlara yakıştırılmayan iktidar hırsıyla aralayana dek!

16. yüzyıl...

Yüzyıl içinde Büyük Osmanlı İmparatorluğu... İmparatorlukta bir saray...

Sarayda Hanlar Hanı Süleyman Han'ın aşık olduğu Rus asıllı küçük bir cariyeye: Roxana...

Ve karşınızda İmparatorluğun kaderini değiştiren "HÜRREM SULTAN"

Resmi tarihe göre Hürrem Sultan; hırslı, iktidar tutkunu bir kadındır. Osmanlı padişahını evliliğe zorlayan ilk sultandır. Kanuni Sultan Süleyman'ın ilk karısından doğma Şehzade Mustafa'yı idam ettirerek kendi çocuklarının önünü açmış, böylece Osmanlı İmparatorluğu'nun idaresine karışmış, kendi çocuklarından birini de iktidar için gözden çıkarabilmiştir.

Kulağımda ananın ninnisi

Peki tarihin Hürrem Sultan hakkında yazdığı üç beş kelimeyi geçmeyen bu kuru sözlerinin arkasını nasıl öğrenebileceğiz?

İşte Saray'dan yükselen sesi duyar gibi oluyorum. Genç, çaresiz, esir düşmüş, baba evinden ayrı, şans(!) eseri bir sultana hediye edilmiş, "Galiçya'dan alındım, kulağımda ninnisi ananın.." diyen Hürrem'in sesini Şehir Tiyatroları'nda işitiyorum.

Sahnenin ortasında Hürrem Sultan, cariyesine "Bu garip dünyada her şeyi ikilikler üzerine yerleştirmişler. Doğu ile Batı, Kuzey ile Güney, kadın ile erkek, nefret ile sevgi, savaş ile

barış, gece ile gündüz... Saymakla bitmez. Sonra da bizi bu dünyanın içine serpiştirmişler. Rastgele. Ömür bu ikilikleri öğrenmekle geçiyor. Hayat diyorsun, ölüm diyorlar. Yaz diyorsun, kış diyorlar." diye seslenirken, bu hırs dolu kadının seçimlerini yaparken acı çekmiş olabileceğini de düşünmeye başlıyor insan.

Sonra oyunda karşımıza "Mihal" çıkıyor. Hürrem Sultan'ın sevgilisi bir mimar, usta bir emekçi... Sadece saray odalarının tanıklık ettiği böyle bir aşk yaşanmış mıdır acaba? Böyle büyük bir aşk Hürrem'i hangi ikiliklerin dünyasına götürmüştür? Bir yanda dünyayı sarsan, Cihan Şahı Kanuni Süleyman Han, diğer yanda Hürrem'in gönlünü çalan bir garip usta! Mihal oyunun bir yerinde Hürrem'in aşkını sorgularken şunları söylüyor; "... Evet bir şeyler vardı gözlerinde. Ama görüyorum sanırken, bir de bakıyordum ki puslanmış o gözler. Aşk sandığım ihtiras olmuş, ihtiras derken, bakıyorum hırsla dönmüş, hemen ardından bir korku gözlerinde. Sonra nefreti, kini, intikamı görüyordum. Sonra bir kız çocuğunun ürkekliğini..."

Oyunda yazar, Hürrem Sultan'ın birçok yönünün olabileceğini gösteriyor. Tarihin sararmış sayfalarındaki bir kadını ete kana büründürüyor. Hürrem oyunda adsız bir cariyeye olarak kalmaktan kurtulmak istiyor, acı çekiyor, pişmanlık duyuyor, hırsla kapılıyor, aşık oluyor, iktidar başını döndürüyor hatta analığının bile önüne geçiyor...

'Ay'ın karanlık yüzü' Şehir Tiyatroları'nda aydınlanıyor.

Hürrem gerçekte nasıl bir kadın, nasıl bir insandı bilmek çok zor... Tarihçi yazmış bir kere Hürrem'i. Ya gerisi? Gerisi bizim kendi deneyimlerimize, sırlarımıza ve hayal gücümüze kalmış!

İyi Seyirler...

Resim tarihinin bilinmeyen yüzleri: Kadın ressamlar

Dünyada ve ülkemizde resim tarihinin çeşitli dönemlerinde resim sanatına katkıda bulunmuş kadın ressamlar görmezden geliniyor. Resim tarihi neredeyse sadece erkek ressamlardan oluşuyormuş gibi sunuluyor. Kadın sanatçıların yaşamları, sanatları, neler pahasına ayakta kalabildikleri ise genellikle göz ardı ediliyor.

Bu köşede her sayı bir kadın ressamın hayatını ve sanatını tanıtmaya çalışacağız. Böylece plastik sanatlar denen görsel sanatların bilinmeyen yüzleri olan kadın sanatçıları

okurlarımızın tanınmasını sağlayacağız.

Bu sayımızda resim sanatının gizli yüzlerinden birini, İtalyan kadın ressam Artemisia Gentileschi'yi tanıtıyoruz.

Artemisia kilisenin baskısının çok yoğun olduğu dönemin koşullarına rağmen, kadınların kader haline gelmiş yaşam koşullarına başkaldıran ilk kadın ressamlardandır. 1616'da İtalya'daki Tasarım Akademisi'ne kabul edilen ilk kadın üye olan Artemisia, ömrü boyunca geçimini sanatıyla sağlamıştır.

Başkaldıran bir kadın ressam: Artemisia Gentileschi

Artemisia Gentileschi Barok dönemin önde gelen ressamlarından biridir. Ama pek çok kadın sanatçı gibi o da tuvalinin arka yüzüyle, yani çarpıcı hayat hikayesi ile gündeme gelmiştir. Aslında döneminin yetenekli ve çizgisi güçlü bir ressamıdır.

Cemile Bulut

Yaşamı filmlere romanları konu olan Artemisia Gentileschi 1592'de Roma'da doğdu. Barok bir ressam olan babası Orazio Gentileschi tarafından yetiştirildi.

19 yaşındayken babasının kendisine perspektif konusunda ders vermesi için tuttuğu Floransalı manzara ressamı Agustino Tassi'nin tecavüzüne uğradı. Bu olay onun daha sonraki hayatını ciddi bir biçimde etkiledi. Olayın farkına varan baba Orazio, Tassi'yi mahkemeye verdi.

Bütün tecavüz davaları

gibi bu dava da suçludan çok mağdura zarar verdi. Yargılanan Tassi suçlu bulundu, cezaya çarptırıldı. Ama Artemisia bu travmanın etkilerinden yaşamı boyunca kurtulamadı. 1612'de davadan bir ay sonra, Floransalı ressam Pietro Antonio Stiattesi ile evlenerek Floransa'ya gitti.

Floransa'da bulunduğu süre Artemisia için sanatsal

segno) ilk kadın üye olarak kabul edildi.

Artemisia ömrü boyunca sanatıyla geçimini sağlayan ilk kadın ressamıdır.

1620'de Floransa'dan ayrıldı. Zaman zaman babasıyla da bir araya gelerek 1630'a kadar Cenova, Venedik ve Roma'da çalıştı.

1630'da Napoli'ye yerleşti. 1638'de Londra'ya

Son yılları konusunda fazla bir bilgi yok. Ölüm sebebi ve tarihi de kesin olarak bilinmiyor. 1652 veya 1653'te ölmüş olduğu tahmin ediliyor. Mezarı kaybolmuş.

Artemisia Gentileschi sonraki yüzyıllarda sanat tarihçilerince görmezden gelinerek neredeyse unutturulmuştur. Tablolarının altında uzun süre babasının imzası bulunmaktaydı.

Kadın sanat tarihçilerinin çabalarıyla son birkaç on yılda tekrar gündeme gelen Artemisia'nın bugün bilinen tablolarının sayısı otuz dördür. ♀

Barok resim: 1600 ile 1750 yılları arasındaki Avrupa sanat üslubu. Barok sözcüğü Portekizce barocco'dan gelir. Anlamı, "muntazam olmayan inciler"dir. Barok resim üslubunda bütün formlar (yani biçimler) şişirilmiş çıkıntılar haline gelmekte ve resimde yüzeyler girintili ve çıkıntılı biçimde düzenlenmektedir. Barok resim hem renk hem de ışık-gölge estetiğine dayanır.

Modernizm: Çağdaş anlayışa uyarak bilinen teknikler içinde sanat yapma görüşü ve mesleği.

açıdan son derece verimli oldu. Babasının eksik bıraktığı eğitimi tamamlama fırsatını buldu, okuma yazma öğrendi, şehrin sanat ortamında tekniğini daha da geliştirdi

Akademi de ilk kadın üye

1616'da Tasarım Akademisi'ne (Accademia del Di-

giderek babasıyla birlikte kral I. Charles'ın hizmetinde çalıştı. Portre ressamı olarak babasından da ünlü oldu.

Orazio, 1639'da öldü. Artemisia ise 1641'de iç savaş çıkması üzerine İngiltere'yi terk ederek ömrünün sonuna kadar yaşayacağı Napoli'ye döndü.

Kendi portresi

Bazen geç kalıyor, bazen de çok erken...

Nedir bu düzensizlik?

Adet düzensizliklerinin hormon yetersizliklerinden, rahim ve vajina hastalıklarına kadar pek çok nedeni olabilir... Nedeni ne olursa olsun, düzensizlikler dikkate alınmalı, tedavisi için gereken özen gösterilmelidir... Sizin de bu türden bir şikayetiniz varsa aşağıdaki yazıyı mutlaka okuyun...

Sayın Doktor Hanım

30 yaşında, iki çocuklu bir ev hanımıyım. Başka çocuk istemediğimiz için beş yıl önce spiral taktırmıştım. Adetlerim düzenli olurken geçen ay önce aksadı, 15 gün sonra da bir hafta süren kanamam oldu. Doktoruma gittiğimde gebe kaldığımı söyledi. Spirali ve çocuğu aldı. “Çocuk istemiyorsan ve kararlı isen eşinle gel, tüplerini bağlayayım” dedi. Eşimle bir daha çocuk istememe konusunda kararsız kaldık. Karar verdiğimizde doktora gideceğiz. Ancak ben düzensiz adet kanamalarının sebeplerini merak ediyorum. Bu konuda bizleri aydınlatırsanız memnun olurum. Sevgilerimi ve saygılarımı sunarım.

O.K., Kütahya.

Sevgili O,

Adet düzensizlikleri, kadın hastalıkları arasında doktorlara en sık başvuru alan hastalıktır. Adet düzensizlikleri yapan hastalıklar, yaş gruplarına göre değişik nedenlerden kaynaklanabilir.

Yeni doğan kız çocuklarında anneden çocuğa geçen hormonların miktarı hızla azalır, bu nedenle bazen vajinal kanama görülebilir.

Oyun çocuğu dönemindeki kanamalar kaza nedenli olabilir. Vajinaya yabancı cisim sokulması, yanlışlıkla alınmış doğum kontrol hapları gibi nedenleri de bunlar arasında sayabiliriz.

Erken ergenleşme durumlarında kaza nedenli kanamalara ilave olarak vücutta bulunan bir tümör veya hormon bozuklukları da kanama yapabilir.

Ergenlik çağında normal adet kanamaları başlarken bazen birkaç hafta süren fazla kanamalar görülebilir. Bunların nedeni de hormon yetersizlikleridir. Yumurtalıklarda yumurta oluşumu ile birlikte hormon üretimi başlar (progesteron hormonu). Bu hormonun yetersizliği kanamalara yol açar. Bu tür kanamalar tedavi edilirken eksik olan hormon verilir. Ancak hormonun dikkatli kullanılması gerekir. Çünkü bu hormon büyümeyi de durdurabilir.

Üretken kadınlarda da adet dışı kanamalar olabilir. Gebelik esnasında normalde kanama olmaz. Adetler durmuştur. Ancak bazen gebeliğin erken veya geç dönemlerinde kanamalar görülebilir. Erken dönemlerde kanama, düşük tehlikesinin veya dış gebeliğin belirtisi olabilir. Geç dönemde ise çocuğun eşinin (plasenta) doğum kanalının alt kısımlarına yerleşmiş olması, ihtimaller arasındadır.

İyi ve kötü huylu urlar

Ayrıca yumurtanın bozuk olması, rahim içi tabakasının aşırı kalınlaşması veya rahim içinde urların ve kanserlerin bulunması, düzensiz kanamalara neden olabilir.

Günlük, aylık veya üç aylık kullanılan doğum kontrol ilaçları da bazen kanamalara neden olabilir.

Ayrıca süt hormonu bozuklukları da sık veya seyrek olarak ancak az kanamalara neden olabilir.

Yine üretken dönemde rahim veya vajina hastalıkları düzensiz kanamalara yol açabilir. Bu hastalıklar kötü huylu kanserler, iyi huylu urlar (miyom veya polipler) ile mikroplarla oluşmuş yaralar olabilir. Bu hastalıklar adet dışı kanamaların dışında normal kanamaların uzamasına da neden olabilirler.

Menopoz dönemlerinde yumurtlamalar ve yumurtalıklardan üretilen hormonlarda aksamalar ve bozulmalar ortaya çıkar, rahim içi tabakalardaki kalınlaşmalar da bu dönemde sık görülür. Bu gelişmeler adet düzensizliklerine sebep olabilir. Yine menopoz dönemlerinde kanserleşme riski de yüksek olduğundan, bu tür düzensiz kanamaları ciddiye alıp, bir jinekoloğa giderek muayene olmayı ihmal etmemek gerekir.

Menopoz sonrası kanamalar ise kesinlikle kanser açısından takibe alınmalıdır.

Menopoz sonrası hormon salgılamaları ileri derecede azaldığı veya durduğu için hormon yetersizlikleri rahmin küçülmesine ve bazen kanamalara neden olabilir.

Genel olarak adet bozukluklarında kişinin ruhsal durumlarının da rolü vardır. Aşırı üzüntü, sıkıntı gibi ruhsal stresler ile iklim değişiklikleri de adet düzensizliklerine neden olabilir.

Adet dışı kanamalar görüldüğünde mutlaka bir jinekoloğa başvurulması gerekir. Kanser nedeni ile olan kanamaların erken teşhis edilmesi hayat kurtarabilir. Ayrıca hormonal yetersizliklerde de eksik olan hormonlar verilerek başarılı tedaviler yapılmaktadır. Bu nedenlerle adet dışı kanamaların muayene ve kontrolleri ihmal edilmemelidir.

Sağlıklı ve başarılı günler dileği ile hoşça kalın sevgili okurlarım.

Dr. Selma Dönmez

Kim korkar rüzgardan, yağmurdan...

Kış geldi çattı. Bu mevsimde cildimizin, bedenimizin, ruhumuzun çok özel bakıma ihtiyacı var. Biz bu sayfada daha ziyade cildin ve bedenin gereksinmelerine kulak vereceğiz. Fakat aşk olmadan güzelliğin Yeni Türk Lirası ile “10 para etmeyeceğini” tabii ki unutmuyoruz...

Cildimizin ihtiyaçları mevsimlere göre değişir. Soğuk hava, rüzgar, azalan nem ve özellikle büyük kentlerdeki hava kirliliği, kış aylarında cildimizi yıpratır ve hassaslaştırır. Rüzgar ve soğuk havanın yıpratıcı

Puslu günler için hafif bir makyaj

Cildi kışa hazırladınız... Şimdi sıra makyajda biraz makyajın ne zararı olabilir. O halde hadi! Mavi tonlarında bir göz farıyla canlandırılan bakışlarınız çok dikkat çekici hale bürünebilir. Bu durumda yüz makyajınızı biraz daha doğal tutarak denge kurabilirsiniz. Parlak gözlerinize parlak dudaklar çok iyi gider. Gözlerle işe başlamıştık. Rengin merkezi gözleriniz olmalı, göz çizginizi geçtikten sonra, farı daha az sürüp, rengi yavaşça silikleştirin. Bakışlarınızı daha çok belirginleştirmek için, göz çevrenizi yeşil yumuşak bir kalemle çizin. Parmak uçlarınıza krem alılık alıp, elmacık kemiklerinize sürün. Son olarak kavuniçi parlak bir rujla dudaklarınızı renklendirin.

cildiniz için pratik, ama etkili bir yöntem önereceğiz sizlere; papatya banyosu...

Bir avuç dolusu kuru papatyayı bir litre suyun içine atarak iyice kaynatın ve ılık hale gelinceye kadar bekletin. Küçük bir havluyu papatya suyunun içine daldırıp, şekilde görüldüğü gibi yüzünüze kompres yapın... Havlu soğuduğunda ılık papatya suyuna bir kez daha daldırıp işlemi 10 dakika kadar tekrar edin... Cildinizin yumuşayıp pembeleştiğini göreceksiniz.

Yüzünüzde ortaya çıkan stres çizgilerini ve soğuk nedeni ile oluşan kırmızılıkları ise sıcak kaşık kürü ile yok edebilirsiniz. İki tatlı kaşığı kaynamış suda 10 dakika bekletin. Yüzünüzün dayanaabileceği sıcaklığa erişen kaşıkların arkasını çevirip, şekildeki gibi yanaklarınızdan şakaklarınıza doğru gezdirin, bu masaj yüzünüzü gevşetecek mimik çizgilerini çözecektir...

Gözler ruhun aynasıdır...Onlara ne kadar özen gösterseniz yeridir. Üstelik soğuk havalarda gözaltında morluklar da daha çok belirmeye başlar. Işıl ışıl gözlere sahip olmak istiyorsanız, yine papatyaya başvurmanız gerekiyor. Göz çevresine de papatya çayı ile kompres yapabilirsiniz. Pamuğu ılık papatya çayıyla ıslatın ve gözlerinize yerleştirin. Kompresi beş dakika uyguladıktan sonra göz çevrenizi kurulaşın. Daha sonra yaşınıza, cilt tipinize uygun bir göz bakım kremi ile işlemi tamamlayabilirsiniz.

Eller, saçlar, dudaklar

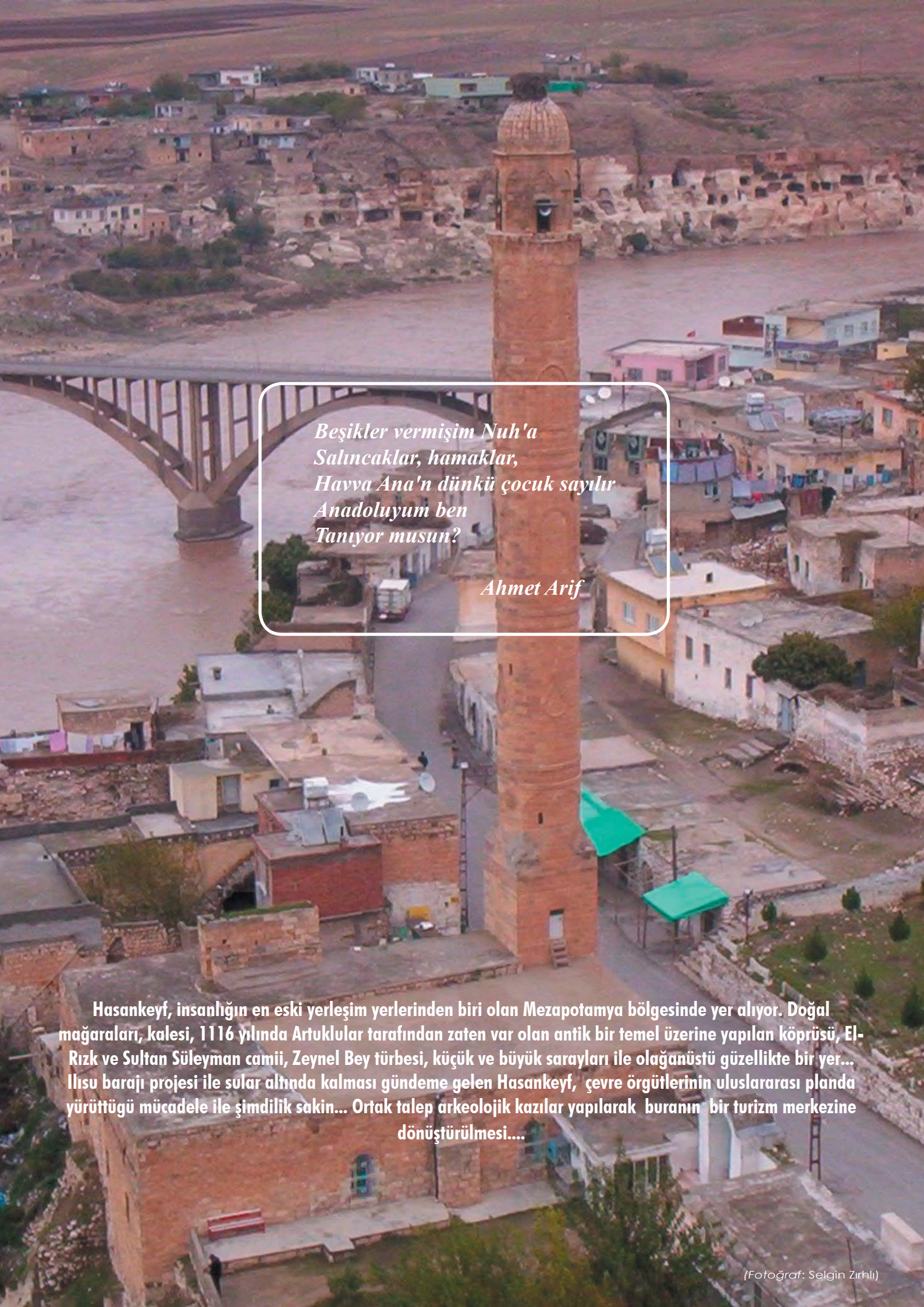
Kışın en çok karşılaştığımız problemlerden biri de dudakların kuruyup çatlamasıdır. Kuruyan dudaklarınızı bal veya bal özü içeren dudak nemlendiricileri ile nemlendirebilirsiniz.

Yağmur, kar veya hava kirliliği saç diplerine kadar işleyerek saçın canlılığını kaybetmesine neden olur. Böyle bir durumda saç matlaşır, uçları çatallaşır. Saçlar için de doğal yöntemlere başvurulabilir. Üç yemek kaşığı kremayı, birer çay kaşığı buğday tohumu yağı ve badem yağı ile karıştırın. Tüm karışımı saçınıza uygulayın ve 10 dakika sonra saçınızı durulayıp yıkayın.

Yaz aylarında yumuşacık olan eller, mevsimin değişmesiyle birlikte çatlamaya ve nem kaybetmeye başlar. Kış mevsiminde ellerimizi yıkadıktan sonra onların sertleştiklerini, kurumaya ve çatlamaya meyilli olduklarını görürüz.

Sürekli suyla temas etmek de elleri çok çabuk yıpratır. Diğer bir etkidir. Gün içerisinde her yıkamadan sonra ellerinize krem sürmek zor geliyorsa daha pratik bir yöntem deneyin. Gece yatmadan önce ellerinize yağlı bir krem sürün ve ardından pamuklu bir eldiven giyip öyle yatın. Böylece elleriniz gün boyu kaybettiği nemi tekrar kazanır. ✂

*Beşikler vermişim Nuh'a
Salıncaklar, hamaklar,
Havva Ana'n dünkü çocuk sayılır
Anadoluyum ben
Tanıyor musun?*

Ahmet Arif

Hasankeyf, insanlığın en eski yerleşim yerlerinden biri olan Mezapotamya bölgesinde yer alıyor. Doğal mağaraları, kalesi, 1116 yılında Artuklular tarafından zaten var olan antik bir temel üzerine yapılan köprüsü, El-Rızk ve Sultan Süleyman camii, Zeynel Bey türbesi, küçük ve büyük sarayları ile olağanüstü güzellikte bir yer... Ilisu barajı projesi ile sular altında kalması gündeme gelen Hasankeyf, çevre örgütlerinin uluslararası planda yürüttüğü mücadele ile şimdilik sakin... Ortak talep arkeolojik kazılar yapılarak buranın bir turizm merkezine dönüştürülmesi....